

tare domine in **Jeronim⁹**
virtute tua.

id est demonstra tuam potesta-
tem a maiestatem vt qui prius ve-
nisti in humilitate in mundū mō
veni ad iudicium in maiestate

Cassio cantabimus ore a
psallemus opere v-
tutes tuas id est mirabilia opera
tua. Nec etenim duo sūt que a no-
bis oīmo de exigunt vt laudes do-
mini fideliter cantemus et opere
nostro ipsius mandata faciamus

Nicola⁹ vel cum dominus
monstrauerit vir-
tutem suam in iudicio tūc cantabi-
mus et psallem⁹ virtutes eius.

Nicola⁹ Quia electi oīnue
in patria cātābūt
laudes dīuinas secundū qđ dicitur
i. lxxiiij. psalmo beati qui ha-
bitant in domo tua domine in secu-
la seculorum laudabant te qui
est benedictus i secula seclorū Amē

Deus de⁹ me
us re. Titulus talis est
In finez p̄s dauid pro
assumptione vel susceptione ma-
tutina. Cui⁹ sēsus tal' est Psalm⁹
iste dirigens nos in finem id est
in christum de cui⁹ passione agit
est dauid is est xp̄i qui est manu
fortis aereas dehellās potestates
qui ideo dicitur est dauid quia fa-
ctus est nobis ex semine dauid se-
cundum carnem Et est p̄s pro su-
sceptione matutina id est p̄ resur-
rectione cr̄isti que valde mane fa-
cta fuit cui⁹ adhuc tenebre essent

Cassio Susceptio enim fuit
quā dominus xp̄s mō-
le corpus veteris hōis conditione
deposita in magnā gloriam clarifi-
cat⁹ assumpsit. S; cum in hoc psal-
mo xp̄m multa de sua passione cō-
stat esse locuturum videamus cur
eius titulus solam resurrectione;
cōmemoraē voluerit. Sepe s̄ḡt p̄
is quod sequitur illud qđ p̄cessit
vt cū dicim⁹ mane factum itelliga-
mus vtiq; p̄cessisse noctem. Et hoc
p̄ figurā sinodice cū p̄ id quod
sequitur possumus intelligere qđ
precedit vnde cum dicit christum
resurrexisse. cum passum a mortu-
um mōi
cat fuisse

Nicolaus.

Quod autem p̄s iste est de christi
passione a resurrectione ad hāc
scriptus patet per hoc qđ christus
pendens in cruce protulit principi-
um huius psalmi tanq; dicitur de
persona propria dicens heli heli
lamazabathani quod est interp̄-
tatum deus meus deus meus qua-
re dereliquisti me. Sic enim incipit
iste psal. in hebreo et in transla-
cōne Jeronimi iuxta hebreum. Qu-
autem in translatione communi
interponitur Respice in me. non ē
in hebreo neq; in translatione Je-
ronimi predicta sed fuit additum
a. lxx. inter pretibus. a sic patet qđ
secundum sententiam saluatoris
principium huius psalmi et per
consequens totus psalmus ad lit-
teram de christo est itelligendus
Et Mat. xxvij. dicitur illud qđ sub-
ditur infra in hoc psalmo dicitur
gij.

runt sibi vestimenta mea qđ imple-
tum fuit de christo. Et paulus apo-
stolus qui sciuit legem p exerciti-
um studij a poste a plenius p instru-
tionem spūs scī allegauit literam
huius ps de christo dictam ad he-
breos .ii. dicens de credentibus
in christo. Non confunditur frēs
eos uicere viz christus dicens in
psal. Nunciabo nomen tuum fra-
tribus meis in medio ecclesie lau-
dabunt te. Igitur sequendo cristi
iobis Mat. a pauli sententiā a deter-
minationē ecclesie ps iste exponē-
dus est ad literā vt didum est de
cristi passione a qua fuit diuinitus
libatus sua glōsa resurrectione

Cassio Nā cum mlti psalmo
tuz breuiter de dñi pas-
sione meminērint. Nemo tam tā-
ta proprietate eā descripsit sicut iste
vt non tam pphēcia qm historia
esse uideatur vnde dñs christus oīa
prouidens atq; dispensans cui fu-
tura cuncta presentia sunt quasi
iam uicina passione p motus cla-
mat dicens

Deus deus meus **Nico** ratioe
tatis a te **Cas** repetitio ista
create affectū necērie
orationis ostendit deus grecus
sermo est qui latine interpretatur
timor p qre vt arbitror maiores
nostri dñm a timore appellandū eē
uoluerunt Vñ quidā ait gētiliuz
petar. Primus in orbe deū fecit timor

Hugo Respice in me et uide
afflictionem meam
loquitur enim quasi pendēs in cru-

ce. Et dicit Jeronimus qđ dñs in pas-
sione cecinit hūc psalmuz a sequē-
tes vsq; ad illum versum In man-
tuas domine cōmēdo spiritū meū

Nicola qre me de reliquā
in manibus iudeo-
rum me psequentiū a traditū
eorū uolūtati. longe a salute mea
scilicet corpali quia non fuit pres-
uatus a **Cassio** Nā passus
morte **Cassio** ē ipassibi-
lis p passibile quā suscepit hūmā-
tatem a immortalis mortuus est a
qui nunq; moritur resurrexit vnde
a bñs Ambrosius ait. Idem pacie-
batur a non paciebatur morieba-
tur a non moriebatur sepeliebatur
a non sepeliebatur. resurrexit a nō
resurrexit sicut hominem dicimus
hodie pati moria sepeliri cū tñ aīa
illius nullo sine claudatur. Deinde
ostendit causam quare de relictis
est scilicet quia peccatum generis
humani erigebat vt pro nobis
peccatoribus patretur Vnde sub-
dit uerba delictorum meorum.
hoc sup̄ exi **Nico** delicta po-
gebant **Nico** puli sua
dicit Tum propter membrorum
capitis affinitatem. Tuz quia fa-
cit ea quodammodo sua sustinen-
do pro eis penā mortis deus me-
clamat p diē qz circa horā nonā
diei clamauit xps i cruce. hely he-
ly ac Mat. xxii. a non exaudies qz
cristus non fuit exauditus i ista
oratione quia non procedebat ex
uoluntate deliberatiua sed ex racō-
ne afflictionum a motum sensiti-
ue p̄tis ad ostendendū in cristo

veritatem humane nature et no
 de videlicet precedente christo da
 mauit similiter ad patres pro sua
 liberatione dicens. Pater mi si pos
 sibile est transeat a me calix iste.
 Et hoc quod non sum exauditus non
 ad insipientiam in supple reputabis
 imo in hoc apparuit maxima eius
 sapientia et quantum ad diuinita
 tem quantum ad humanitatem
 quia ille modus liberationis hu
 mane fuit conuenientissimus ut vi
 delicet homo sic penam solueret quod
 debebat. et deinde dimittat qui poterat
Cassio Audiat querulum ge
 nius humanum. qui pe
 titiones suas desiderat sine dilaco
 ne compleri petit sicut dictum est
 humanitas rebi que merebatur
 exaudiri. quoniam tamen ideo non con
 stat auditam ut eius sacro sanguine
 ne probrosa mundi crimina laua
 rentur. Clamauit paulus ut ab eo
 carnis stimulus tolleretur nec ta
 men auditur a **Aug** Sed non
 domino ad insipientiam sed ad sapientiam ut ho
 mo intelligat deum esse medicum.
 et tribulationem medicamentum
 esse ad salutem non ad penam. Sub
 medico positus vteris se caris cla
 mas. non audit medicus ad volu
 tatem sed ad **Grego** ^{provi}
 sanitatem. labor pugne protrahit ut
 crescat corona victoriae. Suos er
 go dominus cum velociter non ex
 audit quos repellere creditur: tra
 hit. Medicus quippe animarum est
 et peccatorum in bonis contagia

fecat abscondit vicius putredinis se
 ro tribulationis a quo vix se gra
 audire dissimulat: eo egritudine
 finem pro **Cassio** Duo enim
 curat. sunt gene
 ra petitionum quando petimur ho
 mores diuicias vindictam inimicorum
 et cetera homini: insipienter petimur
 quia mundana desideramus. Quam
 autem postulamus ut a periculis
 liberemur ut vita nobis conceda
 tur eterna. non stulte petimus sed
 conuenienter oramus. **V** autem
 in sancto habitas deus pater qui
 es laus israel id est videntium et
 intelligentium **Aug** In illis ha
 um te **Aug** tas quos
 sanctificasti quos facis intelligere
 quia ad utilitatem quosdam non
 exaudis. et ad damnationem quos
 dam exaudis. Ad utilitatem non est
 exauditus paulus. et ad damnationem
 est exauditus dyabolus qui
 petiit Job ad temptandum. et de
 mones qui petierunt se posse intra
 re porcos. **I** te sperauerunt
 patres nostri: sperauerunt et li
 berasti eos. **S**ed te clamauerunt
 et salui facti sunt. Et nouimus a legi
 mus quoniam multos patres nostros
 sperantes in se quos eruit deus.
 Eruit populum israel de terra egi
 pti. Eruit tres pueros de camino
 ignis. Eruit daniel in de lacu leo
 num. Eruit susannam de falso cri
 mine. Nunquid defecit ad filium su
 um ut in cruce pendentem non ex
 audiret. Sed cum hec tanta suppli
 cantibus prestiterit tam filio pro
 prio non pepit sed pro nobis om
 nium.

nibus tradidit illum ut impleren-
tur scripture et salus mundi pas-
sione ipsius proueniret. christus
qui suo a apostolos vocat in euan-
gelio fratres ipse antiquos pro-
phetas a fideles

Jeronim?

In te sperauerunt et non sunt con-
fusi. quia quod promissisti adimple-
sti hoc est terra promissionis a lo-
gam vitam eis
debisti.

Nicolaus

ego autem sum vermis id est vilis
a abominabilis in conspectu iude-
orum. Unde expueunt in faciem
eius et collaphis eum occiderunt ut
habetur. **Matth. xxv.** a non ho-
mo videlicet reputatus quia non
habeat speciem neque decorem.
Unde. **psa. liij.** Reputauimus eu
quasi uermem leprosum. Maximus
in sermone eiusdem. Cur totius cre-
ature dominus uermiculo se uolue-
rit comparari. et possumus quidem
humilitati assignare que sancto
eum uirtus est maxima sicut san-
ctus moyses ante deum se animal
irrationale proficitur. dauid pul-
cem se esse commemorat. **U**el chri-
stus se compa-
rat uermi

Jeronim?

Qui a uermis in ligno nascitur non
habet patrem nisi matrem. Et cri-
stus ex maria est natus sine con-
cubitu non habet patrem in terris
nisi matrem. Opprobrium dominus

Cassiodorus fuit chri-
stus qua-
do innumeris sputis sacerdotis
apharisei conspuebant a alapis

facilegis uerberabant eum. a ab-
iectio plebis fuit. quando pylatus
dedit turbis potestatem quem uel-
lent sibi dimitti. Illi barrabam sibi
eligentes: christum dominum poti-
us abiecerunt. **O**mnis uidentes
me. Omnes de malis tantum susci-
piendum est qui deriserunt me di-
centes. **Aue rex iudeorum** locuti
sunt labiis a non animo. Nam quod
per iracundiam et non per ratio-
nem probares didum adiecit et
mouerunt caput. me sicut falsum
propheta

Nicolaus

blas-
tam **Nicolaus** phe-
mado a uocado. Quid autem dixerunt
sacerdotes cum blasphemando
consequenter ostendit dicens

Per auit in domino eripiat eum
saluum faciat eum. **Hec** uerba re-
citatur etiam euangelista. **Matth.**
vice simo septimo dicens. Princi-
pes sacerdotum cum scribis illude-
tes dicebant. **Alii** saluos fecit se
ipsum non potest saluum facere
Et subditur confidit in deum libe-
ret eum si uult. Et propheta ait quo-
miam uult
eum

Jeronimus

id est pater uoluit talem filium ha-
bere sine peccato per quem pecca-
ta mundi
tolleret

Cassiodorus

O celestis integritas. Nonne uide-
mus hic euangelium magis recen-
sere quam psalmum in quando tan-
ta ueritate completa sunt ut non
futura sed transacta videant. **Me-
rito** ne quid aut excusabile perfi-
dis aut fidelibus relinquere am

bigu **Nicolaus** Sequar
um **Nicolaus** vix hu
manitatis christi qui tanq̄ verus
homo recurrit ad diuinum auxili
um dicens **Vomiaz tu es qui ex**
traxisti me de ventre. vide licet vir
ginali quia supra naturam nasei
me fecisti de **Cassiodor**
virgine

Cassiodor
Et congeue ab originalis peccati
vicio dicit se extractum. vnde hu
manitas tenebat obnoxia spes
mea ab vteribus matris mee Cri
stus homo ab initio vite sue spem
suam se dicit posuisse i domino vt
delectaret perfectam humanitatez
qua assumet monstrare dignu se

Jeronimus Qui non est
dignatus
fugere vltra matris id e vltra ma
rie In te proiectus sum ex vtero

Augustinus vt in sol⁹
esses spes

Cassiodorus **Q**s autē
dicit se p
iectum in domino ostendit ab hu
mana miqtate se fuisse discretum

Ex tre matris mee de me⁹ es tu

Nicola **9** i te deuz meū cog
nouū quia anima
christi ab instanti concepōis fu
it repleta virtutibus a sciēcijs ne
discesseris a me subtrahendo auxi
lium tuum Cuius causa subditur

Vomiam tribulatio proxima
est id est acerbitas maxima mee
passionis a non est qui adiuuet
eripiendo me de manibus iudeoū

Jeronimus neq̄ angel⁹
neq̄ homo

nisi tu pa
re **Cassio** q̄a si de⁹
ne adiu
uet nullus est qui eripiat pidiā
tem. Consideremus ergo si debem⁹
aliquando ab ipso diuidi qui nē
lius nisi ipsius tantū miseratōne
possum⁹ saluari. Oratione decur
sa quaz christus in passionib⁹ suis
semper premitit sicut eum fecisse
tempore traditionis euangelista
rū dicta testatur. Consequent p al
legoricas cōpaciones archanum
crucifixionis sue reuelat ponens
futura tāq̄ preterita vt durissima
corda iudeoꝝ quasi peracta veri
tate cōvinceret. **Tradiderūt me**
viteli mlti v populi iudeoꝝ q̄ erāt
tanq̄ vituli lasciuientes a inconti
nētes qui gressus suos nullo mo
deramine distinguunt sed vagi ac
petuli ad iniqua consilia quibus
dam saltibus effecūt **Thauri** pin
gues obsederunt me. p quos pri
cipes iudeoꝝ designat qui fero
ces erant ad occidendum cristuz
a in diuicijs impinguati **VL** circū
dederunt potest trahi ad eos qui
illum cum gladijs a fustibus am
bierunt. Obsederunt autem ab il
los qui sepulchrum eius custodi
erunt ne a discipulis occulte rape
ret. **Peruerunt sup me os suum**
Clamantes. Crucifige. Crucifige
eum sicut leo rapiens a rugiens

Nicolaus Desiderantes
me deuōare ex
crudelitatis magnitudine. **Sicut**
aq̄ effusus sū. aq̄ ei pfecti⁹ sū dicitur
de vase q̄ alij liques q̄a de alijs li
q̄rib⁹ effusis remanz sapor a odor

per hoc intelligitur q̄ iudei ita intē
debant annihilare christum vt
de ipso nulla memoria emaneret
Item Jeronim⁹ **HUGO**. Vel si
mus

cut aq̄
effusus sum id est sanguis meus
abundanter sicut aqua effusus ē
Mortem autem domini secuta est
mors spiritalis apostolorū. Vn
de addit a d̄sp̄sa sūt oia ossa mea
Iero. id est apostoli quia sicut
caro ab ossibus oritur v̄l
rotoratur ita et corpus christi id
est apostoli firmantur a christo.

Nicola⁹ Valiter magis
iuxta literam. Dis
p̄sa sunt omnia ossa mea id est a
iunduris dissoluta. **Tali modo di
citur danielis x.** Domine in visione
tua dissoluta sūt compages mee
a nihil remansit in me viriū. **A**
dum est cor meū sicut cera liquef
cens in medio ventris mei. **Sicut**
cera a calore ignis resoluit sic cor
humanum in quantum est sensiti
ue ptis organum horrore terribil
pene imminentis. **Hec** autē ad ex
primendam magnitudinem dolo
ris christi sensibilis dicta sunt de
christo. **H**uit tanq̄ testa virtus
mea. quia humor existens in cor
pore christi fuit quasi exhaustus
per effusionem sui sāguinis in fla
gellatione: coronacōne: manū a
pedum confusione et lateris apcō
ne. **In** cuius aptione post sangui
nem exiit aqua. vt habetur. **Iob**
xix. ad ostendendum q̄ corpus re
mansit arefactum tanq̄ testa exic
cata. Et ossa mea cōturbata sunt.

quia deficiente sanguine deficiat vie
tus ossium. a lingua mea adhesit
faucibus meis pre defedu humo
ris a i puluerē mortis deduxisti me
id est ad mortē; per quā; corpora
rediguntur in puluerem. tamen
corpus cristi a pulueris putredi
ne fuit preseruatū per sue resur
rectionis accelerationē. vt dictū;
est supra psalmo. **xx.** **Nec** mirum
si hec passus suz que p̄dixi. **Vo
niam** circūde rūt me canes ml
ti id est iudei non se habentes ad
me sicut homines sed sicut canes
contra me latrantes in presentia
pylati. consiliū malignantium
obsedit me scdm q̄ dicitur. **Mat.**
xxvij. Mane autē in factō consiliū;
inierunt omnes principes sacerdo
tum et seniores populi aduersus
Ihesum vt eum morti traderent et
vincum abducerēt et p̄ncio py
lato p̄sibi tradiderunt. **H**oc
runt manus meas a pedes meos
clavis in cruce perforando. Et licet
hoc fecerunt milites pylati q̄ erāt
gentiles: ascribitur tamen iudeis
ad quorum importunam p̄ticio
ne in hoc factum fuit. d̄numerave
runt omnia ossa mea quia ita ex
tenderunt me in cruce q̄ ipsa d̄nu
merari po
tuerunt

Cassiodor.

Vt qd̄ caro sup̄ducta celauerat: ni
mia extensione corporis appareret
Nicolaus Ad cuius intel
lectū sc̄sbū q̄
quā aliq̄s cruci affigebat p̄us me
fura corporis a manu i manu s̄m la
tudinem: a a scapul' vsq̄ ad pedes

secundum longitudinem capiebatur ut in ligno crucis fierent foramina per quae davi possent trahi sic factum fuit de christo quoniam autem una manus fuit affixa humeros cucurruerunt ad locum illum qui naturaliter currunt ad locum lesionum et sic nervi fuerunt retrahi versus illam partem. **I**tem ad hoc quod alia manus reduceretur ad locum foraminis in ligno facti oportuit eum trahi violenter cum cordis. **I**tem intelligendum est de pedibus propter lesionem factam in partibus superioribus propter quod ex tali violenta extensione corporis apparebant ossium iuncturae quia christus fuit nudus crucifixus et sic poterant ossa eius numerari. **I**psi vero consideraverunt et inspererunt me estimantes me hominem parvum eo quod videbant me talia passum diviserunt sibi vestimenta mea secundum quod dicitur **Johis. xix.** Acceperunt vestimenta eius et fecerunt quatuor partes unamque militi unam partem et super vestem meam miserunt sortem scilicet super tunicam inconsutilem ut dicitur ibidem. Et quia non erat convenienter divisibilis miserunt sortem quis eam haberet totam. **Cassio.** Ad sciendum vero cur dominus qui dixit potestatem habeo ponendi animam meam et potestatem habeo sumendi eam potius crucis et non alterius supplicii elegit sibi mortem. Considerandum est quod crucis positio talis est ut pars eius superior celos petat inferior terras non deserat fixa inferorum ima contingat. Et velut quibusdam brachijs extensis latitudo eius totius mundi partes appetat. **J**acens vero quatuor cardines mundi designat. Sic in quo posita cuncta videtur esse complexa ut christum in celo christum in terra christum per cunctum orbem christum quoque ad inferna figuram crucis esse cognoscas. **Q**uod si fuisset ferro tructus aut ignibus fuisset suffocatus aut lapidibus fuisset oppressus aut fluctibus dimersus aut alia qualibet morte preventus quo signo rogo dyabolus pelleretur quo verilo frons christianorum tuta mansisset quia figura corporis et anime firmaretur in eternitas. **N**ulla mors tante maiestati melius convenire potuit nisi haec que nobis perfecte salutis indicia dereliquit. **C**orpus namque christi filii dei cruci clavus affixum lancea perforatum fectum nobis intulit sine fine mansurum. **P**ost narrationem passionis sue dominus iesus celeritatem deprecatus sui corporis resurrectionem ut perfidorum mala crudelitas superueniente tali gloria destruat. **V**nde dicit **Tu** autem domine ne elongaveris auxilium tuum a me. **A**uxilium dicit suam resurrectionem que facta est. **Mico.** Ac si dicat tertia die. **Mico.** domine pater protinus suscita me ad defensionem meam conspice. **Q**ue autem sit ista defensio consequenter exponit dicens. **Q**ue a framea de animam meam id est a morte violenta que gladio solet inferri quod factum est quod non per violentiam sed

quibusdam brachijs extensis latitudo eius totius mundi partes appetat. **J**acens vero quatuor cardines mundi designat. Sic in quo posita cuncta videtur esse complexa ut christum in celo christum in terra christum per cunctum orbem christum quoque ad inferna figuram crucis esse cognoscas. **Q**uod si fuisset ferro tructus aut ignibus fuisset suffocatus aut lapidibus fuisset oppressus aut fluctibus dimersus aut alia qualibet morte preventus quo signo rogo dyabolus pelleretur quo verilo frons christianorum tuta mansisset quia figura corporis et anime firmaretur in eternitas. **N**ulla mors tante maiestati melius convenire potuit nisi haec que nobis perfecte salutis indicia dereliquit. **C**orpus namque christi filii dei cruci clavus affixum lancea perforatum fectum nobis intulit sine fine mansurum. **P**ost narrationem passionis sue dominus iesus celeritatem deprecatus sui corporis resurrectionem ut perfidorum mala crudelitas superueniente tali gloria destruat. **V**nde dicit **Tu** autem domine ne elongaveris auxilium tuum a me. **A**uxilium dicit suam resurrectionem que facta est. **Mico.** Ac si dicat tertia die. **Mico.** domine pater protinus suscita me ad defensionem meam conspice. **Q**ue autem sit ista defensio consequenter exponit dicens. **Q**ue a framea de animam meam id est a morte violenta que gladio solet inferri quod factum est quod non per violentiam sed

Præia sua voluntate anima eius se
Pabatur a corpe secunduz qd dix
erat. **Johann. xv** Ego ponam ani
mam meam a nemo tollet eam a
me sed ego ponaz eam a me ipso
id est pro voluntate mea. a de ma
nu ca. **Iero.** id est de potestate
mis. **Iero.** inferni qui deuorat
animas more canino vnicā meaz
id est animā meam qd circo dici
tur vnicā qz ipsa sola immūis ē
a p̄tōa alie anime mundatur ab
ipsa. Hoc etiam dixit in psalmo. r
v. **Nō derelinqs aiaz meā i inferno**

Nicola? **S**ahua me de ore
leonis id est ppli
iudaici qui in vocat leonem ppter
crudelitatem a fortitudinem mali
cie sue a a cornibus vnicornū hu
militatem. **Glosa** vnicornis
meam

Glosa ē animal
supbissimum qd dicit moi ex idg
natione si p̄ter voluntatem suaz
teneatur a vñū cornu habz. Postu
lat ergo eripi humilitatē suam a
presumptione a supbia milituz q
ipsum putabant custodire intra
sepulcrum.

Colle. christ⁹ narrauit
que passus est consequenter sub
iungit fructuz passionis sue dicens
Narrabo nomen tuum fratrib⁹ tuis

Nic. id est apostolis alijs qz
christi discipulis quibus
manifestauit resurrectionem suaz
factam. Virtute dei patris scdm qd
exponit apostolus **ad hebreos. ij**
Non confundis eos vocare fratres
dicens **Narrabo nomē tuuz fratri**
bus meis vt dictum est sub titulo

huius ps i medio ecclesie lauda
to te id est in medio cōgregatiōis
fidelium faciam te laudari p apo
stolos alios qz credentes. Hoc fa
ctum est in die penthecostes sicut
dicitur **actuum. ij** Loquebatur va
rijs linguis apostoli magnalia dei
deinde cōuertit cristus sermo nez
ad suos fideles hortās eos ad lau
dem dei dicens. **Vi** timetis domi
num timore filia. **Cassio** Qui
lixel inicali. **Cassio** lau
de generat. amorē ēbuit. ardorez
caritatis inflamat. **Timor** erit hu
manus non laudem p̄turit sed vi
tupationem quia **eccl. xv.** Non ē
speciosa laus i ore peccatoris Qui
ergo reuerentiā habetis noi eius
laudate eum corde a ore quia eum
nō meretur p̄dicare nisi qz cognos
citur a timere. Qui autē sūt illi qui
eum timent explanat dicens vñ
uerfum semē.

Nico. id est vñ
iacob. **Nico.** uerfi imi
tatores fideia operum eius qz estis
suplantatores viciozum. glifica
te eum coram omnibus absqz t̄o
re honorātes eum. **In**eat eum
omne semē isrl̄ non carnalis sed
spiritual scdm qz **distinguit ap̄ls**
ad rō. ij. Isrl̄ scdm carnem a isrl̄
fm sp̄iti.

Hugo. Semen isrl̄
tū. **Hugo.** sunt omnes
renati p̄ baptisma qz deū cōtēplāt
p̄xerā fidē. Quae at sic laudari d̄z
a glificari d̄se qnt̄ ont̄ dicens qm̄ n̄
spreuit. negligendo neqz desperit
refutādo de p̄catorēz paupis. a meā
Nic. Qui i paupertate nat⁹ sū oīl
satis nudus crucifixus

et mortuus atq; i alieno sepulcro
sepul **Collcoz** Translatio ro
tus **Collcoz** mana habet.
fic. Neq; desperit preces pauperum

Cassio Quod solent facē isti
us mundi honoē glo
riantes viz spernere paupes. despi
cere supplicantes. causamq; de ha
bitus qualitate mentiri vt si si ve
stibus nitidus verax putetur. Si
amicu sordidus mendacissimus
habeatur Sz apud dm longe diu
sum est qui de vestibus nō iudicat
qm̄ opulentiam non honorat sed
preces fidelium pauperum exaudit
a adiuuat Egenus illi preciosus ē
q̄ cū fuerit sanctitate ditissimus

Iero. ce auertit faciem suam a
mortuis. a cum clamarem ad euz
exaudi

Hugo Vñ ad hebre
uit me **Hugo** os. v. dicit apo
stol. In oib; exauditur ē p sua re
ueren

Cassiodo Sed quib;
tia **Cassiodo** ē de quo
se dic̄ exauditur. vt i q̄ vt mors nr̄a
eius exicio finiret vt originale pec
catum veteris hois redimēt precio
sissime pas

Hugo Deinde cō
fionis **Hugo** uertit ser
monē ad patre ondens q; eecā ita
laudat eū sic hortabat xps vñ dic̄

Nicola Apud te laus mea i eccā magna
q; xps noie p̄is
laudatur in eccā p
orbē terrarū diffusa. vota mea id ē
corp; a sāguinē meū voluntarie a
me oblata in cruce reddā. ouerten
do substantiā panis a vim̄ in corp;
meū a sanguinē in sacramento eu

charistie i ospectu timētū eū. + fide
tū corā qb; cōficiat hoc sacramentum
Ip̄e est ei sacdos hūm; q; hāc osce
tionem efficit vt tute diuinitatis. sa
cdos at eccāstic; nō ē nisi mister p
ferēs vba oscecdōis i noie ei; **Ad**
paupes. + v̄huiles a saturabunt

Cassio q; osceptis frem̄sē gnū
si esuriūt. Saturari ei
nō poterāt nisi q; tal esurires possi
debat a lauda **Nico** q; a euz dī
būt dūm. **Nico** uinis lau
dib; a gr̄atū adōe debēt accipe hoc
sacramē

Iero. q; requirit eū p fi
tum **Iero.** de a opa cogno
scētis q; ip̄e ē pais viu; q; de celo de
scēdit viuet corda eoz i selm seli. v.
aie eozū etnaliē viuet a hoc sacmē
tuz viūificat spūalē a etnaliē. Vñ
dñs dē **Iob. vi.** Si q; mādūcaueit
ex hoc pane vi

Cassio **U**8 vā
uet in etnū **Cassio** ceteri vi
uē dicim; qd in diuinitatis grā per
seuerat Remi **Nicola** v; w;
miserentur **Nicola** ē p

phete d; p̄uidētis cū hōez genū ad
fide xpi an̄ finē mūdi sic p̄dēm fuit
daniel. vii. Ois p̄ls t̄bz a lingue
fuiēt ei Vñ dic̄ Reminiscetur

Hugo p fide quā p̄dicabāt
ap̄lia sic cōuertēt ad
dñz q; aūsi fuerāt p idolatā. vñ iū
si fines terre q; ex vniuersis finib;
tre collcā ē eccā catholica **Et** ad vā
bunt in conspectu eius vniuersē fa
milie gen **Cassi.** Nequis puta
tiam **Cassi.** ret dubiam q;
mō eēs ab vniūis genib; adorand;
mē posuit i ospectu ei; vbi null; ad
orat ū q; de sincera fide p̄sumpserit

Conspetus enim illius non est nisi supra fidelissimos a btos. Quomiam domini **Iero** Regnum di est regnum **Iero** aboli ceabit a regnum christi aduenit

Nicola Et ipse christus q est idem cum patre ratione deitatis dnabit gētiuz

Hugo supra dixit de manducatione spiritali eu charistie ibi edēt pauperes ac hic consequenti agit de manducatione sacramenti que omnis est tomis a malis unde dicit manducauerit corpus christi in sacramento a ad orauerūt exterius genua flectēdo omnes pin

Cassio id ē diuigues terre. tes q ha lent in diuicijs presumptionem. Et hi diuites qui sunt tepidi xpiani in conspectu eius cadent omnes qui descendunt in terra id est in terrenas concupias carnis fragilitate descendunt a omnibus apparere nō possunt s dei cōspectuū notū sūt

Augustinus Solus em deus videt quō cadūt vniuersi q celestē uersacōne deserētes i tra eligūt beati apparē hoib? nvidētib? ruinā eorū

Hugo Ita erit mal dicit cri stus s de me a de meis qui digne sumunt corpus meū erit hoc qd subditur a ania mea il

Jeronimus id est deo uet patri qa mors in vltra n dnabit a sem meū

Hugo a filij ecce stie non timoē pene Doc erit em p p̄dicati

onem apostolorum Vnde subdit. Annūciabit dño genatio v̄tura.

Nico a generatio ppli christi am q regenerat in christo ex aqua a spūsancto que tempore dauid adhuc erat ventura: a p ortem diuulgāda. et annūciabunt celi a apostoli a discipuli domini qui celi dicuntur in .xxviii. ps. iusticiam eius a mandata xpi et euangeliū ipsius populo videlicet christiano: qui nascet per fidem ex aqua a spūsancto quem fecit dñs .i. christus liberum a peccatis.

Cassi Creauit em quando dicitur de ventre matris educit. Sed tunc cum a peccatis liberū fecit quō christianismū p aqua a regeneratōnis instituit. O dura corda iudeorum. o insensate mentes infidelium. Nōne hic sol? ps. ad passionē dñi credēda sufficē debuisset quā sic euident de se veritas ipsa p̄dicauit. Et ne aliq̄ excusatio durissimis corde t̄liqueret sequunt̄ infelios de hac re psal. euident a māifestissima p̄phatōe scripti. .i. xxxiii. liij. lxxij. et cxviii. vt nulli debēt eē ambigū qd tātis p̄comib? cogscitur fuisse diuulgatū.

Collector Nos igit q p̄miaz dei a fide filij ei? xpi Iesu piculū infidelitatis euasim? vt exinde digēs p̄ nro modulo gr̄arū actōnes referre p̄mpti excitemur Iugit nre mēorie cōmēdādū ē q̄t̄r p̄ nob dñs Iesus paup̄ faisē a dolēs a discipulo traditus i manibus inimicorū suorum. ligatus: consputus: arisus: percussus: saturatus opprobri

is falso accusatus. flagellis cecus.
 spinis coronatus. morti adiudicatus.
 clavis confossus. suspensus patibulo
 crucis. felle potatus. a tandem
 pro peccatis nostris in cruce mortuus.
 a lancea latus eius perforatum est.
 Unde in nostre redemptionis sac-
 ramentum sanguis et aqua profudit.
 Nec teneat semper animo nostro.
 vulnera eius in cruce pendentis in-
 spicientes. in gem memoriam de
 eius passione cum suspirio a cor-
 dis dolore habeamus. quatinus sic
 ei compativaleamus ut ipsi post
 hanc vitam copulari mereamur in
 regno. **Mico** Moraliter autem pos-
 set exponi iste psal-
 mus de quolibet fidei qui est mem-
 brum christi qui in afflictione me-
 tis sue corporis positus petit a deo
 liberari. a quibus cum adiutorio
 dei resurgit saltem spiritualiter. et si
 non corporaliter quia deus pro-
 mittit aliquando fideles suos in afflic-
 tionibus corporaliter mori ut pro me-
 ritum patientie perveniant ad ma-
 ius premium celestis glorie. ad
 quod nos perducatur qui est bene-
 dictus in secula seculorum Amen

Psal. xxii

Dominus re-

git me Titulus huius psal-

Psalmus 68. qui supra egit
 per ex promissis **Hugo** de passione
 christi a de fructibus eius. hic autem
 adhuc profertur fructum eius
 qui est liberatio a captivitate babiloica. a peccato huius facta est pro passio-

ne; domini pro quibus data est nobis libertas
 redeundi ad supernam iherusalem ad quam non
 timetur pro. pietas siue gratias que in
 hoc psalmo describit propheta.

Cassio. Loquitur enim pro et to-
 tum psalmum fidelis-
 simus christianus. primi hominis
 reatuata de posita. regeneratus ex
 aqua et spiritu sancto. gratias agens at
 quod dicens

Omni Hugo christus **L**
onus regit me **L**
 redeunte de captivitate patitur dux
 viatorum ne deviet. ut lux in tenebris
 ambulantiem ne cadat. ut pastor
 gregem ne a lupis pereat

Jeron Quia nihil mihi deerit
 Qui deum habet a qui
 deo adheret nihil tibi deerit ei ut
 ait propheta. Nihil deerit timetibus deum

Hugo et hoc probat per inductionem
 illorum. x. qui sunt necessaria via
 tori. Prima gratia est cognitio sacre scrip-
 ture de qua dicitur in loco pascue **L** sacre
 scripture ibi me collocauit

Cassi. Sicut enim peccatum cor-
 pibus pinguedinem
 prestat a ger de pastus. ita a sermo
 divinum animam novit fidelis sagina-
 re meditat. de his pascuis satua-
 tus evocavit ille qui dixit deo **Q**
 dulcia faucibus meis eloquia tua super
 mel a favum omni **Hugo** Secunda

meo a his filia **Hugo** gratia est
 baptismi regnatio que est ianuam a fidei
 de qua dicitur **U** per aquam et spiritum

Cassi. quod aqua sterilis ariditate patitur
 ad luncos fructus ferendus dimis mu-
 neribus irrigat. **Hugo** et bene dicitur

aqua refectiois quia baptismus
reficit et reformat in homine simili
tudinem dei quoniam deformauit dyabo
lus per peccata super hanc aquam edu
cauit me. Sicut puerus fidei nutri
mento. Quasi dicat recepto sacra
mento baptismi quasi fundamentum pau
latim alia sacramenta recepi quae nutri
unt animam ad recipiendum solidum ci
bum id est doctrinam perfectionis. Ter
cia gratia est omnimoda conuersio
ad deum ut nichil preter eum que
rat homo de quo addit. animam
meam conuertit. Ad se uertit munda
nis rebus non inhiet vel intendant
quae minus ad eum currere libere possit.

Cassio que post baptismum de
peccatrice facta est iusta
de se tulerit mundissima que dudum
sub dyabolo fuerat captiua si tunc
est salubris ista conuersio si non
iterum inuentus vicis in peccata
relabatur.

Hugo Alia scilicet quarta gra
tia quam fecit do
minus viro iusto est quod ducit eum per
compendium consiliorum unde subdi
tur. Eduxit me super scissuras iusti
cie lib est per consilia per quae ducit
homo ut rectius et citius perueniat
ad patriam.

Cassio Semite enim
iusticie sunt
duo precepta caritatis in quibus
lex sermo propheticus concluditur.
videlicet diliges dominum deum tu
um ex toto corde tuo et ex tota anima
tua et proximum tuum sicut teip
sum. addit. propter nomen suum.
Ut nemo diceret meritis suis col
latum quod a diuina gratia probatur
esse concessum. Sequitur quinta

gratia que est securitas per quam
viator iste ducitur per viam huius
mundi unde subditur. **Q**uia et si
ambulauero in medio umbrae mortis

Hugo peccata vel peccatores
dicuntur umbrae mor
tis quia per ipsa peruenitur ad ve
ram mortem inferni unde psalmus dixit
Habitantibus in regione um
brae mortis lux orta est eis. Sic ergo
continua litterarum pericula vie non
possunt mihi nocere quia dominus
deducit me. Nam si ambulauero in
ter peccatores quoscumque non ti
meo mala. Culpe ad quam trahere
me uult. nec mala pene quam mihi
infligant. Quoniam tu mecum es.

Aug Nunc habitas in corde
meo per fidem ut post
umbrae mortis etiam ego sim te cum

Cassio Siue umbrae mortis
absolue dyaboli
est qui obsecrare nobis laqueos po
nit. ut nos per nebulas ipsius de
cepti eterne mortis precipicia cor
ruamus. Non timeo eius prauas
temptationes et fraudes quia tu de
us meus presertim tue me tuitione
defendis. sicut scriptum est in pro
pheta. Non te deseram. non te derelin
quam. Sequitur vii. gratia que est pa
cientia et gaudium in tribulatione
Vnde dicit. **U**rga tua et baculus tuus
ipsa me consolantur.

Iero Per vir
lata sunt. **I**tem
liger tribulatio et disciplina patris. per
baculum sustentatio in penitentia et consolatio
futura accipiet. **Cassio**. Istis ergo
duabus rebus fidelis se afferit conso
latum. Una est discretio siue casti

gatio que conuertit uiciosos. **A**ltera est gubernatio que sustinet fidelissimos christianos. **I**psa ponit in plurali numero pro istis duobus que uirga et baculus signant. Sed uideamus quemadmodum utraque nos consolari poterunt cum res omnino diuerse sint. baculum quippe non est dubium consolari qui ad opem ferendam humane intellectui semper assumitur. **D**e uirga quid dicimus que percutit affligit et nostram uiciam iudiciali seueritate castigat. **C**onsolatur plane et ipsa fideles quando eos ad uiam domini adhibita emendatione perducit. **N**am recte consolari dicimus omne illud quod inuat et si ad tempus nos per distractionem contristat sicut dicit apostolus ad hebreos. **O**mnis disciplina ad presens non gaudium uidetur sed tristitia. impotenter autem multum fructum affert. **H**ugo **C**onsolantur autem nos flagella domini propter tria. **P**rimo quia signa sunt paterne dilectionis sicut ipse dicit apostolus in i. Ego quos amo arguo et castigo. **S**ecundo quia penas eternas in temporalem commutant. **V**nde ait sancti penas temporales lucrum reputant quia per has se eternas euadent non ignorant. **T**ertio quia eterna gaudia donant. **V**nde sapientie in dicitur. **I**n paucis uerati in multis bene disponent. **I**ero. **E**rudierunt ergo me afflixerunt. **H**ugo. **S**epti mortificatio. **H**ugo. **M**agis

tia est refectio eucharistie de qua subdit **A**rastrum in conspectu meo. **C**assio. **I**d est predestinatum. **C**assio. **I**sti altare sanctum quod uideat ecclesia quod circumdat populus christianus. **E**cce uero mensa est beata conuiuatio corporis et sanguinis christi. epulatio felix. saturitas fidei. esca celestis. **H**ugo. **H**anc mensam parat christus et non alius sicut prouerbum in dicitur. **S**apientia id est christus edificauit sibi domum id est sanctam ecclesiam et exadit columnas uirgines id est. uirgines. sacramenta que sunt in ecclesia immolauit uictimas se ipsum offerens in ara crucis. miscuit uinum et posuit mensam quando corpus et sanguinem suum in altaris sacramento fidelibus dedit manducandum. misit ancillas suas id est predicatores ut uocarent ad arces id est ad sacramentum corporis christi quod est munimen contra inimicos. **V**nde subiungit aduersus eos scilicet demones. qui tribulant me diuersis temptationibus. **C**assio. **H**ec sacramentum sumitur ad remissionem peccatorum et uitam eternam possidendam. **H**ugo. **O**ctaua gratia est letitia spiritus uitalis de qua subdit **I**mpinguasti in oleo caput meum et letificasti mentem meam letitia spiritus. **I**ero. **M**ens enim caput uitali. **I**ero. **W**ocatur quia sic a capite reguntur membra. **I**ta cogitationes mente reguntur. **H**ugo. **R**atio quare oleum dicitur spiritual

leticia est quia illuminat et facit su-
pernatata facit ne homo lucraans co-
tra dyabolum possit ab eo capi. De
quo oleo dicit in alio psalmo. vn-
xit te deus oleo leticie pre consorti-
bus tuis. Sequitur. ix. gratia cuius
subiungitur. et calix meus inebrians

Cassiodorus hoc est munus
sanguinis domini
qui sic inebriat ut mentem sanat
dans obliuionem vanarum delecta-
tionum. Nec inquit inmolentia so-
brios reddit. hec plenitudo a ma-
lis euacuat. Et qui illo poculo non
fuerit repletus. eterna reddet ege-
state ieiunus. additque quod preclarus
est. utique cum talia conferat ut ad
celorum regna perducatur de quo po-
culo in euangelio dicitur Qui bibit
ex aqua quam ego do non sitiet unquam si
et in eos aqua saluetis vitam eternam

Hugo Sequitur. x. gratia vi-
delicet. perseverantia
de qua subdit. Misericordia tua
subsequetur me. id est misericordia
que precedit me conferendo gratiam.
subsequetur me ne eadem a
gratia sed in bono perseveret om-
nibus diebus vite mee. Propter quod
orat ecclesia. Tua nos domine gra-
tia semper preueniat et sequatur
ac operibus iugiter prestat esse i-
ten.

Cassiodorus Nam si solus seque-
tor. retur nemo donata
peccata periret. si tantum prece-
deret nullus posset collata seruire. Graui-
ores sunt enim insidie quas a tergo
dyaboli parat. et nisi domino mi-
sericordia subsequatur facillime
fragilitas humana decipitur

Collecta Deinde fidelis cristi-
anorum declarat ad quem
finem predicta beneficia sibi sunt con-
cessa de **Jero** et ut in habi-
tatione in domo domini
hoc est in vita eterna ubi sine fine
habitabunt sancti in longitudine
dierum. eternaliter sine fine.

Cassiodorus Mente reponamus quod
celestis ista fistula. x.
virtutum gratias et beneficiorum com-
pacta continet. quam dulce melos
aie saluari delectatione cataveit et

Collecta Dominus itaque nos
regit ut ad vite pascua
nos ducere possit aqua baptisma-
tis nos abluat. Sic quoque animas no-
stras a vicis et dyaboli potestate
ad se conuertit. Deinde super semi-
tas iusticie nos exaltata inter ad-
uersa corroborat. post hec discipli-
na nos castigat et in tribulationi-
bus castigatione nos sustentat.
Deinde pabulo sui corporis men-
tem nostram satiat. gaudio spiritu-
ali ipsam impleta suo proprio san-
guine nos inebriat ad ultimum
perseverantiam usque in finem no-
bis tribuita nobis post finem huius vi-
te in celesti domo perenniter et fe-
liciter nos cum suis sanctis habi-
tare facit. Hi sunt decem gradus
beneficiorum predictorum per quos
dominus electos suos. de profun-
do tempestatis et miseriarum hu-
ius mundi ad patriam eterne feli-
citate transmittit. Ad quam nos
perducere dignetur ipse qui est be-
nedictus in secula seculorum. Amen

Domini ē ter

ra a ple. Hūc psalmo
preponitur talis titulus

Psalmus dauid prima sabbati.

Glosa Iudei propter digni

tatem sabbati appel

lant omnes alios dies septimane

videlicet prima sabbati id est pri

ma dies post sabbatum. secunda

sabbati tertia sabbati a sic de alijs

Gentiles vero appellat dies nomi

nibus planetarum dicentes dies

solis. dies lune a sic de alijs. cristi

ani vero omnes dies appellant feri

as eo qd semper ab opere peccati ē

ferian **Cassio** Prima sabba

dum **Cassio** ti signat diem do

minicam quia prima est post sab

batū in quo die dominus resurrex

itā isti seculo cognoscit sbuenisse

Glosa est ergo sensus prebi

cti tituli **Psalmus**

iste cantatur a dauid de gloria re

surrectionis cristi a hominis reso

matione que resurrectio facta est

prima sabbati id est i matutino

prime sabbati qd nunc dominica di

es dicitur ob reuerentiam et excel

lentiam resurre

ctionis eius **Collector**

Sicut enim prece post victoriam

belli clamat totam inimicorum ter

raz esse victoris. Sic propheta da

uid preuidens in spu dominacione

christi in omnes gentes post resur

rectione eius esse ventura clamat

vmuersum orbem terrarum esse cristi

Cassio vt sicut se nullus ab

ei imperio pbaret ex

ceptū Ita nec ab eius fide crederet
alienum vñ ppha genus humanū
alloquens ait

Domini est terra id ē ecclesia

que nutrit et continet popu

lū cristianū. a domino specialiter

puta mente famulaf. a plenitudo

eius. id ē multū. do sãda q̄ reple

tur eccã. S; ne hãc terrã a eccãm

putares ex sola regione collectã;

consequenter subdit orbis terra

rum. v. vniuersalis eccã que totū

mundi ambitu continetur. et vni

uersi qui habitant in eo. v. non q̄

conueniunt a recedunt s; qui fixa

mentis stabilitate p̄durãt. Habí

taẽ enim manere dicim⁹. Ille sol⁹

eccãm habitat qui vsq; ad obitu;

suum in fide redissima perseverat

Sicut a alius psalm⁹ dicit vt iha

bitẽ in domo dñi omnibus dieb⁹

vite mee. Et bene eccã debet esse sua

Hugo **Q**uia ipse sup ma

ria v. i amantudie pas

sionis sue vel sup amantudines tri

bulacionū a viciorū hui⁹ seculi flu

ditus. fundauit. v. corroborauit

eam. in fide vt anchora fidei procel

las cuiuscumq; piculi n̄ pauescat.

et super flumina preparauit eam.

v. sup cupiditate huius

120 mundi cõstituit eam vt

ipsa superior esset mundata sine

macula a **Aug⁹** **I**humia i ma

ruga re fluunt. et

cupidi homines labuntur in secu

lū. quos etiam supat ecclesia. que

deuidis p̄ del gratiã cupiditatib⁹

secularibus. ad recipiendam im

mortalitatis claritatem p̄ata est.

.bij

Nicola Ad lram intelligū
tur prediā duo
his hoc modo. Dm̄ est terra a plem
tudo eius. per pleitudinē intelligū
tur animalia. a frenascentia. orB
frarum a vniuersi qui habitant i
eo p hoc tollitur error manichxi. q̄
dixit ista inferiora corruptibilia n̄
esse a deo bono s̄ malo qui posuit
duo principiavniū videlicet bonū a
altrū mali. quomaz ipse sup ma
ria fundauit eam. Nō est p hoc in
telligendum q̄ mare simpliciter i
ferius terra sit cū terra sit infimuz
elementum et ḡuissimum sed so
lummō fm aliquas ptes tre scilz
ripas maris que supeminēt aqs
a p talem modum loquendū dicit
q̄ normannia est sup maē ocea
nuz a ianuenis ciuitas sup mare
mediterraneū. Et similit̄ de flumin
bus q̄ parisius est sup se ḡnā Et
aurelianis sup ligerū. a sic de alijs
Ad hoc enim terre sunt situate sup
maria vt de seruiant vtilitati hoim
viz nauigationibz a piscacōibus

Cassio Postq̄ docuit breuic
vniuersa dm̄ esse que
condidit. Nunc interrogatiōi respō
dens qualis esse debeant qui se ip
sius desiderant nūcupari. p̄mittit
ergo interrogatiōes vt apta respō
sio subsequatur.

Iero Vis pro
tur dicitur. raritate po
nitur. ascendit in montem domini

Hugo Iste mōs est sacra ec
desia de quo christus
i sedo psalmo. Ego autem consti
tutus sum rex ab eo sup sion mon
tem sanctum eius. Quis ergo dig

ne ascendet in ecclesiā vt sit de eccā
nō solū nūo s̄ eē merito. q̄ multi
sunt de eccā numero tantū q̄ a si as
cendunt nō stāt sed cabūt. Iero
subiūgit. aut quis stabit. post sa
censum perseveranter: p̄ fide a bo
nam opacionē in loco sancto ei?
id est in ec

Col Jeronimus de
desia aug? a cassi. di
cūt montem dm̄ esse altā iusticiaz
vt est illud Vade a vende omnia q̄
hates a da paupibus a hēbis the
saurum in celis. aut quis stabit i
loco sacro

Iero id est sup hāc
eius altissimaz iusti
ciā eius a si dicat q̄ ml̄ti ascēdūt
a non perseverant. Deinde p̄misit
interrogatiōi respondet dicens.

Innocens manibus. cui? opaco
nem in cū lebit sed quan

Cas tum potest adiuuare con
tendit a ne putares. hoc sufficere
addidit. a mundo corde. id est qui
mundus est in cogitatione. qui n̄
accepit in vano animam suam. In
vano enim accipit animam suam
qui putat desideranda que sūt terā
storia v̄l caduca v̄luti terrena. Il
le vero i vano non accipit animaz
suam qui se nouit ad diuinitatis i
telligentiam procreatum. ad legē
domini custodiendam. ad cogita
tiones eterne vite. a q̄cquid q̄ p̄t
superna gratia promereri. nec iuā
uit i dolo proximo suo. In dolo iu
rat quisq̄ qui alie facturus ē qm̄
promittit veraciter. Juraē in veteri
testamento prohibitum quidem
non est. scriptum est enī. Iuāuit
dominus a non perit eum. Le

gimus enim prophetas sanctos
iurasse Et quare dicit in euāgelio
Non iurabis neq; p celum neq; p
terraz q̄ nisi q̄a humano generi
de infirmitate mentis frequenter
nascitur causa periturj. Et ideo in
novo testamento vtilius dicit esse
omnino n̄ iurandū. primo premi
sit piās obseruationes. Et osequē
te s̄dit pre **Iero** **U**die acci
mia dicens **Iero** piet tene
bitionem a domino. illam videlicet
in futuro de qua habetur **Mathe.**
xxi. venite benedicti patris mei per
cipite regnum. Et tene dicit a dño
Cassio quia ipse benedicit
quī iudicaturus est
Ipsē absoluit quī incommutabilē
damnare potuisset Et vt illa bene
dicio non per me ita sed per indul
gentiam domini remisse videtur.
Ideō subiungit a misericordiā
a deo saluari suo | Salutaris no
ster est christus dominus a quo
a beatitudo tribuitur a peccata lax
antur **N**ec moueat quod pri⁹ dix
it hic accipiet benedictionem a do
mino. Et postea subiungit: et mise
ricordiam a deo saluari suo: dum
in ordine rerū primo parcat pec
catis nostris. a postea benedictio
nis ipsius munera subsequantur
Hoc enim frequenter inuenis eē
uariatum: vt primo misericordiā
ponatur vt ē illud **De⁹** misereatur
nostri a benedicat nobis **I**terūq;
conuertit illuminet: vultum suū
super nos a misereatur nostri. Que
figura dicitur anastrophe is est p
uersio quando ponimus ordine cō

uerso sententiam quia singulariē
superius dixerat: quis ascendet in
montem domini. **N**unc generatio
ni cristiane hoc cognoscitur appli
care eūz subiungit. **U**ec est gene
ratio | Que sacri baptismatis forte
renascitur a fidem suam pia opera
tione commendat vnde sequitur
querentium eum | dominum videli
cet saluatorem **U**i sunt qui se non
ambijūt p̄pomi sed suo ordme suo
q; sine contenti sunt vt vlt̄ minimā
ptem in christi regno mereantur
accipere. Sed quia sunt alij nimio
fidei calore feruentes qui operū bo
nitate nonnullis p̄pomi se velint
addidit querentium facies dei ia
cob | vt hoc in illis faciat quod in
iacob fecisse deditur. quī po
sterius natus. primatum fratris
senioris **Iero** Sequitur vix an
accepit **Iero** gelorum qui eūz
christo ad infernum descenderunt
atq; tartareos ministros. dicunt
a ostendūt sese principem illorū
ligatūz ducere. **T**ollite **U**is est
erigite oves principes tenebrarū
portas vestras: videlicet inferni et
eleuamini sursum de inferno vos
portę eternales id ē anime sancto
rum que eternales dicuntur quia
semper sine fine regnatiē sūt ap̄
deum a introibit rex glorie | scilicet
dominus christus immense cari
tatis retinens regnum. **U**i quoq;
attoniti a stupore mentis percussi
dixerunt **U**is est rex glorie |
achi dicant nos regem habemus
dyabolūz iste rex glorie quis est
Respondent angeli christum p̄ce
hū.

entes ab infernum. ipse est **domi**
nus fortis a potens. qui mortem
vicit **a minus potens in prelio**.
contra dyabolum principem vtm
quem alligauit a nunc venit euer
tere domum vestram a diripere va
sa eius id est constringere inferna
lia claustra a educere captiuam cap
tiuitatem quia spoliato tartaro re
duxit secum multitudinem captiuorum;

Glosa Deinde angeli prece
dentes christum in
ascensione acclamabant alijs eo
rum principibus vt viam venien
ti domino aperiant ei qd occurrat
vnde dicunt **Tollite** lib est re
ferat venienti domino O vos **pr**
incipes **caeli portas vestras** lib e ad i
tus celestes **Let eleuamini** id est
aperiamini vos **porte eternas** id
videlicet ianue **Iero** **Let intro**
sempiternae **Iero** **ibit rex**
glorie qui non solum post resur
rectionem immensam possidet da
ritatem. verum etiam et illam qm
equalem cum patre habuit prius
q mundus

Glosa Ipse au
fieri

tes angelice nouo misterio christi
carne induti stupefacte querunt euz
admiratione **Q** **Vis e iste rex glo**
rie quibus res **Iero** **idus x**
pondent alie **Iero** **tutu** qe
super nouem virtutes celorum se
det. merito virtutum dominus dicitur
quia pro nobis homo factus
est morti traditus. infernalit us te
nebris est additus. Quod demē
ter suscepit paciēter tolerauit. for
titer vicit. mirabiliter consumma

uit Quiq; virtute propria calcans
inferos cum triumpho rediens ab
superos cum gloria ascendit ad
celos. sedet nunc ad dexteraz dei pa
tris omnipotentis. interpellas iu
giter nostris pro delictis **ipse est**
rex glo

Cassi Sūt quide dño
rie **donate a āgeli**
gloriosi potestates throni dñatio
nes a alie potentissime creature si
nullus est rex glorie nisi qui eos
condidit et continet summam tatem.
Totus hic psalmus ad moralem
pertinet disciplinā **Commonet** ei
vt vanitatib; delictis. vero a pio
domino seruiatur fideliter. **Quid**
em beatus qd illum sequi qui hu
manum genus inflictam mortem
iussit euadere. **Sz preta dñe vt qui**
portas misericordie tue lauacro sã
cte regenerationis intrauim; n ul
tis inde peccatis impellentibus ex
eamus. **Per dominum nostrum**
Ihesum christum. qui est benedi
ctus in secula seculorum Amen.

A **De te domie**
leuauit Titulus in finez
Psalmus dauid:

Glosa Iste psalmus e con
solatio fidelium vtra
aduersa seculi sine oratio ecclesie
Sensus autem tituli talis est psal
mus iste dirigens nos in finem id
est christum: attribuitur dauid id
est ecclesie que hic loquitur in per
sona penitentis p flagella correcti

Nicolaus Petiit enim i de
uio hui; vite di
uinam dñe dñionem. d.

Ad te domine leuaui animam
meam. Ista oratio est ascensus
mentis in deum. seu eleuatio secun-
dum dāmas. **Cass** Ergo de terre
cenum

Cass Na conuer-
satione a carnalibus desiderijs di-
cit leuaue animam suam ad con-
templationem rerum celestium. q̄a
facile humana despiciat qui diuina
conspex. **Rico** Deus meus in
erit. te confido. id est
in tua bonitate et nō in mea eōtate.

Augusti Ex eo quod in me cō-
fidebam p̄duc̄
suisq; ad istam infirmitate; carnis

Hugo non erubescam. pec-
catorum meorum cō-
fessionem. **Reg** Irudeant me in-
imici mei. vide licet. demones. Vñ
gregorius ait. Nisi contra eos vi-
gilemus patimur terisores quos
ad peccatu; habemus p̄suasores.

Rico Etenim vniuersi qui su-
stinent te lib est qui su-
stinent temptationes et persecutio-
nes propter te. non confundentur
eternaliter in futuro. licet aliquan-
do in presenti temporaliter confundā-
tur. Consequenter ostendit q̄ sunt
digni eternaliter confundi dicens.

Qonfundant̄ oēs inq̄ agētes. |
vide licet ydolatre et innocentium
persecutores. **supu** acue. id est in
utiliter et infructuose. imo multu;
damno. **Iero** Hoc dicit p̄phe-
se. **Iero** tādō s̄ n̄ optādo

Nicolaus Consequenter
format peticio-
nem suam. dicens. **M**as tuas
domine demōstra mibi. **I**ducentu;

me per viam rectam iusticie inter
deuia huius vite que nullus absq;
tuo auxilio p̄t sufficēter euitare.

Iero ~~Et semitas tuas edoce~~
me. lib est arctā et angustam viam
q̄ ducit. **Coll** Sicut mundo re-
ad vitā. **Coll** nunciātes seipsum
abnegare. et cetera. **Nicola**

Semita strictior et rectior est via col-
Et propter hoc petit non solum di-
rigi in iusticia communi necessaria
ad salutem sed et in iusticia
excedenti que tendit ad p̄fectionē
Item cass et augusti in. **O** Virge
me. **I**ad vitā. **I** in veritate tua. **I** nā
per meipsum non noui nisi menda-
tum. **et doce me** scientiam

Nicolaus que non potest
haberi hūana
muestigatione. **quia tu es deus sal-**
uator meus. **I** ad salutem dirigere n̄
possum nisi per tuam illuminatio-
nem. **W**onto enim diuinitus ordia-
tur ad finem excedentem cognitō-
nem naturalem. **s̄ cōm** quod dicit. **ysa-**
liiij. **O**culus non vidit nec auris
audiuit et in cor hominis non ascē-
dit que prepassi diligentibus te
Ab finem autem incognitum tota-
liter nullus potest se dirigere. **id**
oz hōiem edoceri a deo: ad consecu-
tionem salutis eterne. **et lib** est
propter te. **sustinui tota die.** **om-**
nividelicet tempore vite mee.

Cassio **D**us sunt res que ef-
ficiunt bonos cristi-
anos. **p̄**ima vt deum nostrum sal-
uatorem esse credam. **S**ec̄a vt s̄
hūij.

totius vite paciā retributionem
ipſius expectare debeamus

Nicola Postq̄ perijt dñi
nam dīrectionem
inter deū a huius vite. hic cōſe-
ter petit offendiculi remotionem
quod i vita recta potest impedire
hoc est peccatum prepediens a re-
ditu huius vite. Ad hanc autēz remo-
tionem impetrandam allegat pri-
mo misericordiam dīuināz dicēs.

Remissere miserationum tua-
rum domine a misericordiāz tua-
rum. **M**ia proprie loquendo est
actus interior miserrantis. miserrā-
tio effect⁹ exterior. Et ut r̄q̄ sibi
postulat populus cristian⁹ largi-
ri scilicet actū misericordie dīuine
qui est idē quod ipse de⁹ a effici-
eius qui recipitur in eo cui⁹ mise-
retur. **I**deꝝ **Cassi.** que a seculo fit
id est a principio mundi. Nūq̄ ei
fine illis fuisti qui etiam peccātes
hōiem vanitati quidē sed in spe s̄-
iectūz tot tantis q̄ creature tue cō-
solationibus n̄

Nic Et idē
deseruisti. **Nic** iuventu-
tis mee. **I**dem est peccata ex passiōe
cōmissa quia passiones carnales
dominantur tempore iuuentutis

Cassi. delictum quidāz volūt
delictum quidāz volūt
delictum. **C** ab eo q̄ viam linquat
equitatis. non tamen in summa
criminiū prauitate versetur. **D**e-
lictum est enim: auidius cibum su-
mere. cachino in cōpetēter resolu-
oſis verbis opam dāē et ceterā
huiusmodi. q̄ grauissima v̄ morta-
lia non videntur esse peccata. s̄ tñ

cōstāt esse prohibita. **I**uuentutez
No non tantū floridā etatez posu-
it sed precipitationis auidiam:
Nam multi iuuenes morum gra-
uitate maturi sunt. Eo conuerso qui
dam senes leuitatis crimine macu-
lantur. et ignorantias meas. **I**d
est peccata ex ignorantia cōmissa
quia multa facimus que mala cē-
nescimus. ne memineris. **A**d me
puniendum in futuro iudicio tuo
ea reser.

Nico Sed potius
uādo **Nico** secūndum miseri-
cordiam tuam memento mei tu.

Hugo remittendo mihi culpam a dādo
gratiam. propter bonitatem tuāz
dñe. et non propter meritūz meū
Sicut dicitur in glosā
differentia est inter
misericordiam dīa bonitāz eius
quia misericordia est q̄ fit miseris
bonitas ē q̄ impēdit oib⁹ cōſil.

O Uis a red⁹ dñs. **I**dem misericors
dimitte dō p̄cā iust⁹. **A**dignā vlti-
mo iudicio merita requirēdo. **I**teꝝ
aug⁹ propter hoc. **I**dem q̄a dñs ē miseri-
coris a i

Nico Legez dabit
stus **Nico** delinquentib⁹
in via. **V**ite presentis que lex est
vt si vere p̄niteant misericordiāz
consequantur. sin autem eternali-
ter puniantur tanq̄ sua misericor-
dia abutent⁹. **O** riget manue-
tos. **I**dem est in animo placid⁹. **I**n
iudicio. **I**dem p̄ceptis iudicialib⁹
seruandis per que homo bene se
habet ad pro

Iero. docebit
rimum. **Iero.** mites vi-
as suas. **V**t videlicet deum ex toto
corde diligāt. **Cassiodor⁹**

Inter mansuetos et mites videtur
 esse distantia. Mansueti dicuntur quasi
 manu consueti. hoc est tolerantis
 iniurias non red dentes malum pro
 malo. Mites sunt qui nulla furoris
 accensione turbantur sed leuitate
 animi iugiter perseuerant hostes obitu
 suas de quibus subditur. **Quia** se uie
 domini. **Mico** uopa eius que sunt
 in **Mico** quodam uie deuenie
 di in cognitione ipsius. **mia** et **re**
ritas iusticia que licet in aliis
 ei opibus magis appareat mia ei
 ut in pmiatio ne scōu. tñ est ibi ec
 iusticia inqñtū deus ordinauit q
 pta lib opibus reddetur pmiat
 eternum p qd dicit ap l'us. ij. ab
 chorin. x. bonū certamē certauit cur
 sum osummaui. fidez seruauit. id re
 posita ē in corona iusticie qm red
 det mihi dominus in illo die iustus
 iude. Et similiter licet i aliis opib
 bus plus appareat iusticia: ut in
 damnatione malo tñ ibi est mi
 sericordia in quatu punit citra cō
 dignū quia tanta est offensa quā
 tus ille qui offenditur. Et ideo in q
 libet peccato mortali incurritur de
 rigo ē iusticie pena infinita. Et he
 uie manifeste sunt. **requirētibus**
 id est custodientibus. **testamen**
tum eius lid est lege a deo data
et testimonia eius lid ē monita
 prophetarum et apostolorum ipsi
 us. quod apparet per experientiaz
 diuorum beneficiorum q vniū
 se uie domini sunt misericordia et
 ueritas a hoc bene consonat littere
 Jeronimi iuxta hebre uque sic ha
 bet **Omnes semite domini misericordie**

dia et ueritas his qui custodiunt
 pactum eius et iustificationes. **De**
 inde concludit populus fidelis
 petitionem suam de remissione pec
 catorum dicens. **Propter nomē**
tui domine lid ē propter declara
 tionem bonita **Casso** Vel q
 tis tue est Jesus quod lingua nostra im
 pretatur saluator. **ppiciaberis**. pec
 cato meo. ipsum remittendo

Mico multum est enim lid
 est excedens facultatez
 virtutis mee ad satisfaciendum qua
 de nullo peccato pot hō satisfacere
 nisi ex dei dono. Nulluz enim op
 satisfactoriu absq diuina gra scm

Cas Deinde ostendit qd sicut
 aut quali qd munere gra
 tulet cum **Mico** Quis est
 dicit **Mico** q hō timet do
 minū sic patre fiore filiali. **Legē**
statuit ei scilicet legem diuinā et
 legem nature in uia quā elegit

Hugo q homo eligit uiam
 qm uult siue uia uite
 uel uiam mortis sicut dicitur. **ecc.**
xy Ante hōiem uita et mors bonum
 et maluz qd placuerit ei dabit illi

Nicolaus id est i potesta
 te eius est ad bo
 num tendere et a malo dedinare

Iero Simile huic p moyse ad
 pplm ptestat dñs dices
 Ecce hodie statui ante oculos tuos
 ignē et aqm. bonum et malū uita et
 mortem. elige uita et uiues. **Mi**
ma eius in bonis demoabit hō
 est i pmijs futuris si elegerit uita
 et semen eius lid est opus qd B

sancte uiuendo seminabit. **Libre**
ditabit terram. id est possidebit
uita perpetua tan q̄ hēdi-
tate sua. **Ita mātū. Cassi**

est dominus timentibus eum. ti-
mor humanus diffidentia; fuit
diuinus at̄ spei firmamēta d̄cedit

Hugo quia ipse timor domi-
stabilis a firmat cor i
domino. Vnde dicit gregorius. An-
cora mentis pondus timoris. timor
domini fiducia fortitudinis. **La testa-**
mentum ipse scilicet dei promissi-
one. ut manifestetur illis. Iamen-
tibus deum: in presenti per fidem.
a in futuro per sp̄m. Et quia tota
tanta expectat popul⁹ fidelis a do-
mino iō subiungit. **Culi mei** liti-
riores scilicet intellect⁹ a affect⁹. In-
tellect⁹ p̄ cogitōe a affect⁹ p̄ desi-
derium. **Semp ad d̄m respiciūt.**

Iero **qm̄ ip̄ euellet de laq̄o**
diabol⁹. **pedes meos** u-
sensus meos a quo prius per uoluptatis seculi
rapiebat. **Hugo** enim

euadit laqueos in terris qui semp
habet oculos in celis. **Espeice**

Mic tu domine i me pietatis
affectu. **a miserere mei** in
effectu. **quia** **Hugo** id est nō
unicus. **Hugo** p̄ plura
distractus sed in uinitate p̄manēs
nec diuisus ad multa querēda qz
vna; petij a d̄no. **a paup̄ sū ego**

Cassio a mundi illecebris
se segregat⁹ nulla qz se-
culi abicōe refect⁹. **Ribulacō es**
cordis mei multiplicare fun. t.]

Glosa id est tot fuit calamitas

tes mundi qz eorum anxietas per-
uenit ad **Hugo** Tribulatur
cor

in corde ppter mala aliorū. ex pro-
longatione etiam exilij. et ex dila-
tione patrie celestis. **te necessita-**
tibus meis **Gre. xx. libro mo-**
erue me. **Gre. raliuz.** Natu-

ra humana condita est sed ad in-
firmitatem uicio proprię uolunta-
tis lapsa in calamitate; cecidit qz
pressa innumeris necessitatib⁹ ni-
hil in hac uita nisi unde affligere ē
muenit. Crebro enim seductōnis
occasione inuenta d̄m necessita-
ti debita reddimus uoluptatis uī-
tio deseruimus. et infirmitatis
uelamine ante discretiōnis oculos
excusatio nostra se palliat ac qua-
si sub patrociniō explende utilita-
tis occultat. Vnde sancti uiri in oē
quod agunt itudiofissima intenti-
one discernūt. ne quid plus ab eis
nature sue infirmitas: q̄ sibi debet
erigat. ne sub necessitatis nomie
in eis uicium uoluptatis exerceat
At contra reprobi gaudent in his
corruptionis sue necessitatib⁹. qz
nimirum eas ad uisum uoluptatū
torquent. Cum enim reficiēdis ci-
u corporibus nature seruiunt per
delectationem gule in uoluptatis
ingluniam descendunt. Cum tegē-
dis membris uelimenta querūt
non solum que tegant. sed etiam
que extollant. a per colorem ou-
los seducant. et etiam contra tor-
porem frigoris non solum que mu-
niant s̄ etiā que p̄ molliēte delēnt
a tactum mulcāt experūt. **Necessi**

tatis enim causam in usum voluptatis vertere quid est aliud quam miseram infirmitatis sue squalorem viciorum faciat. De quibus necessitatibus vir iustus postulat liberari atque sub

Hugo Idem id est respice humilitatem meam si cordis contritione et laborem meum et labore corporis in satisfactione

Augustin Ex his sacrificiis placatus dimitte universa delicta mea id est omnia peccata mea que per infirmitatem vel huius vite caliginem admitto Sequitur vox ecclesie

Cassi Respice inimicos meos pro ipsis orat ut redeant et conuertantur quia quos ille respicit sine dilatione convertit sicut in euangelio petrum dominus respexit ut fletet Et quia multorum perditio sine maximo dolore non potest sustineri subiungit quoniam multi non solum foris sed et intus in ipsa ecclesie communione

non defunt inimici et falsi fratres et odio iniquo oderunt me quia oderunt me diligenter se a hoc est odium non equum Ubi enim animam meam ne dedinet ad imitationem eorum et erue me a perplexitate qua michi miscentur non confundar si forte insurgunt aduersum me quoniam speravi in te quia nullus speravit in domino et confusus est **Cas** Innocentes qui nullis mundanis conversationibus polluntur

tur et redi quod dicitur munere a peccatoribus sunt laqueis absoluti adherere michi **Aug** id est non tantum presentia corporali sicut mali miscentur michi sed in consensione cordis in ipsa innocentia et rectitudine vite michi adherent Et non deficiunt ut imitaretur

Cassio quod susti malos propter te passus sum frequenter in hoc mundo **Augustin** angustias

Expectans ventilationem ultime messis tue id est iudicium extremum in quo malos segregabis a bonis **Itera de isrl** in populum tuum quem preceperasti ad visionem tuam ex omnibus tribulationibus suis corporalibus et spiritalibus non tantum quas foris sed etiam quas intus tolerat

Cas Audiamus quomodo adhuc in angustiis huius mundi posita in hoc psalmo ad libitorem dicitur ecclesia et de finibus tribulationes nostras impacienter ferre cupimus ipaz mentem constat pro nobis gravissimas angustias **Col** Studeamus sustinere

Col itaque karissimum animas nostras ad deum levare fiduciam nostram in ipso ponere humilia et alta eius mandata discere ut me amur in veritate dirigere a sapientia ipaz que deus in mente intueri ac per eius misericordiam a delictis iuventutis et ignorantie eruamur ut mansueti et mitis facti vias misericordie et veritatis sectemur atque emendati per precipitorem deum a quantum diano peccato timeamus eum Sicque in via quam christus constituit possideamus legem gratie eius per quam in bonis de moremur

a hereditate p̄seuamur eterna In
terim habentes deum protectorez
ad quem mites oculos dirigam⁹
donec eleuemur de laqueo huius
mundi a per suam misericordiam
a cunctis tribulationibus liberati
contemplari mereamur cum gau
dio in sua maiestate dominum no
strum Ihesum christum cui cum
patre sancto spiritu est honor a
gloria in secula seculorū Amen

Iudica me do

Titulus psalm⁹ dauid

Glosa Pet 88 n̄ intelligit

hic christus qui est mediator: in
ter deum a hominem sed vir p̄cūs
qui petit in futuro separari a malis
loco: a quibus in presēti vita seun
gitur merito Intentione monz vi
tate cōsoria inq̄ruz a iūgi iustis
q̄ ex diuidu moēs formāe Vñ bic

Iudica me **Hugo** iudi
domine cio di
seretionis a diuide me a malis.

Cassio piculosa quidem in
dicij videtur esse peti
cio sed sequestratio maloruz que
fit in examie dōmini. cognoscitur
a bono merito cōmpetenter optal
Quapropter non hic detestabilis
arrogantia meritorū in s̄ iusta pe
ticio fidelis seruientis vt sequestre
tur a pessimis vt non cuj ip̄s ha
beat portionem petiē Postulat ee
go vir iustus dei in d̄icta quia ex
nis erat de eius misericordia.

Hugo Causam vero sue peti
tionis subiūgit dices

quoniam ego in innocentia mea
ingressus sum: viam iusticie.

Augusti⁹ id est qm̄ p̄ mi
sericordiam qm̄
tu mihi dedisti innocentie mee ha
leo aliquod meritum cuius viaz
custodiam: Et propter hoc: in domi
no sperās: a non in me: n̄ ifirmabo:
Hugo corpore videlicet cōsti
tutus inter peccatoēs
perseuēto in bo

Collector

Translatio hebraica habet. Judi
ca me deus quia ego in simplicita
te mea ambulauia in deo confidēs
non deficiam **P**roba me domine
a tempta

Cassio Cur iste vir
sanct⁹ peti

se debere temptari cum in dominica
oratione sit positum. Ne nos idu
cas in temptationem. Sed scien
dum q̄ due sunt tēptationes vna
domini qua bonos temptat vt eos
competenter erudiat. Altera dya
boli que semper ducit ad mortem
de qua precamur liberari ne in ei⁹
partes inducamur. Bene ergo
vir sanct⁹ peti dicens Proba me
a tempta

Gregori⁹ vij li
me

hum ac si aperte dicat prius vires
respicit. a tunc vt ferre valeam tem
ptari **Cas** Hoc enim non p̄
mitte **Cas** sumptue dicit s̄
emē dacōis grā fieri postulat **Rā**
q̄n ille p̄seruatur a temptat. facit
nos intelligere p̄t̄ in nostrū a ad
fraiz penitētie puenire. Alio q̄n si
nlla nos in hoc seculo aduſitate omo
neat t̄linq̄m⁹ s̄b negle dū ea p̄ q̄b

satisfacere **Nicol** Et q̄ ad p̄fcaz
 detem? **Nicol** innocētia; req̄
 ritur mundicia cordis a corporis
 Ideo subditur. v̄re renes meos. p̄
 seruando me a peccatis carnalib⁹
 a cor meum. p̄seruādo me a pec
 catis spiritualibus. Deinde osten
 dit autē temptationum picula non
 timebat d. **Quonia** misericordia
 tua. ante oculos meos est ipsam
 iugiter me **Augustinus**
 bitando qua me ad talem vitam perduxisti
 a compla **Cassi**. Complacere
 cui sanctis domini eternam gratia; p
 mereri in veritate tua id est in te
 qui es veritas. Deinde enumerat q̄
 domino largiente pegit vñ se pla
 cuisse testatus **Iero** Non sedi
 est dicens **Iero** cum conci
 lio vanitatis: id est non sum con
 iudus his qui de terrenis cogitat
 semper a lo **Cassio** Fieri em̄
 quntur **Cassio** potest vt
 homo sanctus casu aliquo veniat
 ad consilium iniquorum vbi vel i
 congrua vel vana referuntur h̄ cū
 talia cognouerit neq; cū eis sedet
 neq; delectatione aliqua commo
 ratur sed p̄uū studiu; aut dissua
 det aut deserit. Quapropter aut se
 prius negasset sedisse cum malis
 modo p̄fiterur se non introisse aut
 pessimis dicens. a cū iniqua geñe
 tibus non introibo. Ante enim tra
 ctatum ipsorum vitauit a postmo
 dum facta deseruit. Introitur ad
 scelus cū aliquib⁹ audacter incipit
 Dunc introitum vite s̄ct⁹ a sua cō

scientia proficitur alienuz **Odūi**
 ecclesiam id est congregationem
 a societatem malignantiu; **Os**
 um significat diuisionem: sicut in
 amore collegium. **a cum impiis**
non sedeto **Superius** dixit se in va
 mitatis consilio nō sedisse. mō p
 fitetur se cum impiis non sedere.
 Vanū sunt qui caducis inquisitō
 nibus occupantur a in superflua
 narratione tempus consumunt.
 Impij autē heretici sunt qui q̄sti
 omib⁹ perfidib⁹ scripturas diuinas
 deprauare contendunt. Hos ergo
 vtrosq; iure monet esse fugiēdos
 quia illi superfluitates diligunt.
 Isti tela peruersitatis infigunt.
L Quato inter innocentes man⁹
 meas potest talia loq̄ qui caput
 suum sequitur christum qui terre
 na despicit a celestia concupiscit si
 cut apostolus ait. **Mostra** conuer
 satio in celis est **Spiritualiter** ma
 nus lauat inter innocentes quis
 quis actus suos lacrimabili satisf
 actione diluerit a facta prop̄a stu
 dio bone conuersationis emēdat
Nicolaus **Per man⁹** au
 tem vite signi
 ficantur opera eo q̄ manus est or
 ganum organoz vt dicit in inj.
 de anima **Per hoc** vitē sanctus petit
 sanctitatem vite que requiritur
 in cultu dei ideo subditur **a circum**
 dabo altare tu **Collect** vbi a
um domine **Collect** p̄sbi
 tero immolatur hostia cor poris cri
 ist. Et vox laudis a populo christi
 auditur atq; mira **Cassi**. **Que**
 b̄tia dī narrant **Cassi**. **in**

sanctarum celebratione missarum
teata canit **Aug⁹** Multi ei al
ecclesia.

Aug⁹ tare h^o vi
sibile t^gūt idignia tolerat de⁹ pa
ei iniuriā ad tempus sua sacramē
ta. sed est altare quod non ample
ctitur nisi ille qui lauat manus in
ter innocentes. fact⁹ est a ip^e ino^cis

Collectio² De quo legitur i
missa Iule hec p
ferri per manus sancti angeli tui
in sublime altare tuum in conspe
ctu diuine maiestatis tue. Hoc al
tare cir

Augustin⁹ Vbi
cūda offer⁹
vota d⁹ minor vbi p⁹ces fundis vbi
conscientia tua pura est vbi dicis
deo quī sis a si aliquid est in te qd
displiceat deo curat ille cui confite
ris. **Hoc faciam** **Audiam** **vo**
cem laudis | Audire vocem laudis
est intelligere intus videlicet q⁹q⁹
in te mali est de peccatis. tuuz est.
a q⁹q⁹ boni i iustificatioib⁹ Si ē
a enarrem vniūsa mirabilia tua |

Iero id ē q⁹quid boni agam⁹
a deo reputetur esse. et
quicquid mali fecimus a nobis.
sic laus dei perfecta est. laus homi
nis imperfecta.

Hugo **Mūda**
Aliter. **Hugo** bo ope
ra mea penitēdo a confitendo a cir
cūdato altare tuum id est mentē
meam a conscientiam meā; circū
spiciam a disantiam in qua tanq⁹
in altari offertur deo sacrificiū spi
ritus contribulati. **Hoc faciam**
Vt audiam vocem laudis id est
vt intelligam audiendo sacra⁹ scri
pturam in qua laudatur deus ad

quod d⁹let peccare mūdicia dif
fussio a p⁹patio mentis quia sic
dicitur sapientie. In malinola⁹
animam non intrabit sapientia
dei. Et intellecta sacra scripturā enar
rem vniuersa mirabilia tua. q⁹ p
nobis passus es a refur⁹rextia q⁹
iustificas impium: resuscitando
animam a morte que in sacra scri
pturā cōtinentur. **Omne dilexi**
deum domus tue | id est ecce tue

Cassio Decorem dicitur a n⁹
pulcritudinem pari
etum aut ministeriorum preciosis
simos apparatus sed ipso⁹ a dū
um beatissimam qualitatem cui
bus gaudet ecclesia. videlicet in
psalmorum iubilacōne. i. precam
sanctitate. in christiani ppli hūit
lima deuotiōel a locum habitacō
nis glorie tue | Dicendo enim ha
bitationis locū; humani peccatoris
significauit archanum. Est ergo
mens sanctorum locus habitacō
nis in quibus deus habitare cog
noscitur. Sicut dicit ap⁹ls. Tēplū;
dei sanctum est quod estis vos. Et
mirabiliter subiūxit glorie tue q⁹a
vbiq⁹ habitat: gloria est. Glo
riosum enim efficit quicquid iha
bitare dignat. Et ab hospitis me
ritis crescit hospiciū magnitudo de
inde vir sanctus iuste rogat ne cū
impis anima eius peccat in futu
ro iudicio cū quibus hic commu
nem non habuit adionē. vñ dicit
Hugo **Expdas** | id est ne
perdi permittas | cum
impis deus | id est cum infideli
bus qui oderunt animam meam

que dilexit decorem domus tue

Cassiodorus Merito enim ab eis se sequestrari petijt a quibus ihc se diuisit et cum uiris sanguinum vitam meam. Sanguinum enim uiri sunt christianam que carnaliter uiuunt a nulla iussa celestia concupiscunt. De quibus subdit exponendo sint quales dices **Is** quorum manibus. hoc est in operibus eorum. iniquitates sunt

Hugo id est qui operantur peccata quia peccatum est iniquitas. dextera eorum repleta est munere

Jeronimus est munus a lingua uidelicet; fauor humanus Et est munus a manu a rebus uidelicet terrenis Et est manus ab obsequio uidelicet seruicium indebite in **Cassi** Et confidendum

accipientes iudices vniuersaliter execrantur. Nam et qui iusticiam rendit muneribus dextera replet Et qui nocentes absoluit dextera suam munerum acceptione repleuit. Isti tales de dextera per quam uita eterna intelligitur faciunt sibi finis

Augustinus quia quod eis ab obtinendam salutem eternam datum est. hoc ad accipiendam huius seculi muneam conuertuntur existimantes questum id est rei alius acquisitionem esse pietatem

Cassiodorus et licet illi accipiendo fallaciter gaudeant dextera suam muneribus fuisse repletam tamen

Hugo **Et** sic aut in innocencia mea per studium sancte uite. ingressus sum uiam ueritatis a iusticie. redime me per precium sanguinis tui.

Augustinus a miserere mei. sic quod impericulis huius uite misericordia tua non me desere **Cassiodorus** Res merat **Augustinus** us stetit id est stabit. in dicto. id est in uia mandatorum tuorum que recta sunt a rectos faciunt obediens. in ecclesijs hoc est in congregationibus fidelium. benedicam te domine.

Augustinus benedicere dominum in ecclesijs frater est sic uiuere ut per mores cuiusque benedicatur deus Nam qui benedicit domino lingua. et factis maledicit non in ecclesijs benedici

Cassiodorus Considerat domino **Cassiodorus** mus Karissimi qualem nobis forma uite religio sus iste tradiderit. Dicit enim ideo se hic uisitasse pessimos ne in iudicio domini cum malis possit esse sociatus ammonens ut iniquorum consortia fugientes. fidelibus christi spirituali nos semper caritate iungamus quia ex diuturna hominum conuersatione morum semper trahimus qualitate. Hoc enim a vi psalmus ammonet cum dicit discedite a me omnes qui operamini iniquitate. Hoc a in vii. psalmo dicitur qui ait Cum sancto sanctus eris a cum peruerso peruerteris. Qua prope studiosissime quam gloriosum munus aptumque collegium quod nos uirtute erudiat. a

de desiderio diuine caritatis accendat
ne in retributione malorum meri
to iungamur pessimis qui colle
gium hic habere non uolumus cum
malis **Collectoꝝ**. Compo
nis itaque uitam nostram in sancta con
uersatione quateꝛ religioſis ador
natis moribus ex opibꝫ nostris
bonis glorificetur a benedictiſſi
ſimus dñs noſter **I**hus christus
cui eſt honor et gloria in ſecula ſe
culorum **A**men

Dominus illumina tio mea

Titulus talis eſt In ſinem pſ da
uid priuſ qꝫ lĩm **G**loſa Titu
retur.

Gloſa Iſte
eſt ſumptus de hiſtoria libri regũ
ubi legitur dauid ter fuiſſe iunctuz

Nicola Primo a ſamuele
in regem in domo
patris ſui. in ſignuz qꝫ eſſet rex fu
turus ſicut legitur primi regum.
xvi. Secundo fuit iunctus in he
bron in regeꝛ mortuo ſaule ut ha
betur. ij. regum. ij. Tercio iunctus
ſuper totum iſrahel ut habetur. ij.
regũ.

Iero Sed de iſtis tribus
v. iunctiõibus me
dia ab iſtum pertinz pſalmum

Hugo Naz ſicut dauid poſt
primam et ſecundaz
iunctiõem multas tribulatio
nes a perſecuciões paſſus eſt a ſau
le regeꝛ etiam a filio ſuo. ſic criſti

anus poſt iunctiõem acceptam i
baptiſmo in ſignum qꝫ eſt futurꝫ
rex in regno celorum. Et poſt ſecũ
dam qm accipit in confirmaciõne
multas patitur temptaciones tri
bulaciõnes a perſecuciões a dy a
bulo mundo a carne a a ſuis immi
tis quous qꝫ ad tertiam perueniat
iunctiõem que datur i extrema
iunctiõne iaz mortuus. vel migra
turus ad celeſte regnũ ubi in tran
quillitate pacis regnabit ſecurus
Oſtendit ergo in hoc pſalmo qn
ta qualia oportet homineꝛ pati
ut uitam conſequatur eternam.
Vnde tituli predicti talis eſt ſeſus
Iſte pſalmus dirigens nos i ſine
conſummatiõis futuẽ attribue
dauid id eſt cuiſlibet penitenti. qui
pſalmus ait de his que patit a te
qꝫ limretur tertio id eſt. antequaz
iungatur chriſtianus iunctiõne
perfecta que erit cum p̄cipiet reg
num eternum de quo in ſine huiꝫ
pſalmi concludit dicens. **C**redo
videre bona domini in terra uiuen
tuz. Loquitur ergo de ſe vir iuſtꝫ
tanqꝫ de militante dicens ſe domi
num timere a nullum alterum for
midare

Dominus illuminatio mea. il
luminans a docens me dans
qꝫ mihi noticiam ſui

Jeronimꝫ
Sicut oculi corporis illuminantur
unde dictuz eſt. Qui illuminat om
nem hoieꝛ uementez in hũc mũdũ
a ſalꝫ mea. in quo v̄
Cassio ab omnia concludit a
corporis ualitudinẽ a aie ſeſpita

tem quez. Ergo timebo. Jac si di
cat nullum hominē formidabo. qz
eccl̄. xxiii. dicitur. Qui timet dñm
nichil trepidabit. a non pauebit
qm̄ ipse est spes eius. dominus de
fenfor vi August qz ipse re
te mee. pellz oēs
impetus a infidias hostis mei. a
quo. Ergo. trepidabo.

Cass a nullo. Tales quippe i
terrogatōes p abnegatō
nibus accipiendas non dubiū ē.

Hu o um appropiant. id ē
accedunt sup me. v con
tra mel nocentes vt edant carnes
meas. psequēdo tūc a nō timebo.

August quia finit̄s carnib⁹
spūs ero a spiritalis
deñ pbat q nullū timē debuit d.

Iero Qui tribulant me imi
ci mei. Demones vel pseu
tores ipsi sfirmati sūt a ceciderūt.

Cassi Nam psecutores qui for
midari poterāt subruēt
Quis rogo timor erit quando poti⁹
illi cadūt qui impugnare vidē bā
tur. Non enim illi qui passioib⁹
premiunt sed illi magis corruunt
quī innocentū sanguinem deuora
te se

Aug⁹ ptegitur impe
stimant **Aug⁹** rator scitatis a
non timet. protegitur mortalis a
mortalibus a securus est. ptegit̄
mortalis sub imortali a timebit a
trepidabit. Nequaq̄. Quanta aut̄
fiducia debebat eē i eo q̄ ista dicit
audire. **Si** consistat aduersū me ca
stra. **Iero** v fortitudo demonuz
vel psecutorz. nō ti
mebit cor meum. **Augustin⁹**

quia inimicus non aufert spiritalia
nisi tu dimiseris. a q̄squis au
fert temporalia te donate potesta
tem aufert. Permittetur autem
ad penam nostram aut ad proba
tionem. **Ieruegat aduersū me**
prelium. v persecutio huius seculi

Iero aut pugne de mox. **Im**
hoc ego sperabo.

Hu quia ideo permittit me do
minus pse q̄ a tēptari. vt
me adiuuet a meritū adquirā resi
sten.

August Vel in hoc ego
do. sperabo v in hac
petitōne quam cogito figam spes
meam. De qua subditur.

U nam
pti a domino. Que est illayna. el
vt inhabitem in domo domini omi
bus diebus vite mee. Uoc est in
vita eterna vbi semper maebim⁹

Iero Quid autem est quod desideras in
illa domo. el vt videam inquit volū
tatem. **Hugo** id est videns fa
domini **Hugo** ciem domini in
ea legam voluntatem eius. **Trā**
latio hebrayca habet vt videam
pulcritudinem domini

Augustin⁹ Vt semper cō
templentem. nulla suggestio a
uertat. Nulla potencia alicuius
aufferat. Nullum inimicum paci
at in contemplando. a perfruat de
licijs secur⁹ ipse videt dñm meol
a visitem templum eius.

Augustin⁹ templem eius.
a nulla molestia contingat con
templantem. nulla suggestio a
uertat. Nulla potencia alicuius
aufferat. Nullum inimicum paci
at in contemplando. a perfruat de
licijs secur⁹ ipse videt dñm meol
a visitem templum eius.

Hugo id est illam celestem
domum de qua dicit
in alio psalmo dñs reuelauit de
sa. a in templo eius omnes dicēt
i

gloriam. Et loquitur hic propheta a simili amicorum qui se invicem visitant. ut invicem congaudeant. Sic in illo templo videbimus felicitatem sanctorum. ut inde congaudeamus eis. Ut autem illuc perueniam unde michi promitto. **Quoniam abscondit me in tabernaculo suo.** in fide humanitatis sue.

Jeronymus Tabernaculum divinitatis humanitas christi est. De quo dicit in alio ps. In sole posuit tabernaculum suum in die malorum.

Augusti. Hoc est tempus temptationum quibus humana vita subiacet.

Jeronymus non quod dies mali sint. sed in nostris operibus mali dicuntur. sic dicit apostolus. quoniam dies mali sunt.

Hugo protegit me a metu a periculo in abscondito tabernaculi sui. in fide divinitatis sue abscondite sub tabernaculo carnis. **Col.** Abscondimur in

mis humanitate christi contra vitiorum insidias: quando humilitatem incarnationis eius et patientiam passionis eius imitamus et protegimur in secreto divinitatis eius contra procellas temptationum. quando a terrenis desiderijs et curis superfluis elongati gustamus per contemplationis desiderium quod suavis est dominus. Unde apostolus ad colosenses. terrorem discipulos contemptis terrenis omnibus in secreto divinitatis absconditos ait. Mortui estis

et vita vestra abscondita est cum christo in deo. Unde subditur.

Hugo In petra. id est in christo exaltavit me. quia in ipso a per ipsum ascendo de virtute in virtutem. Et hec exaltatio fuit secundum mentem. Unde subdit a nunc in presenti vitali exaltavit caput meum. id est mentem meam super inimicos meos. Id est deones quod appetit et motus carnales.

Jeronymus qui me sepe humiliabant. ne celestia contemplerer. **Cassiodorus**

Supra quos mens nostra decetera erigitur quoniam dei beneficium pura servatur. Decursis beneficijs que de futuro et in presenti se cognoverat accepisse. nunc gaudium suum mirabili narratione describit dicens.

Circumspice perscrutando omnia opera tua in anima mea: que omnia clamant ut te laudem. **Augusti** Circumspice te laudem animus tuus per universas creaturas. vnde et clamabit creatura. Deus me fecit. Vides celum terram. diversitates germinum et multitudinem animalium. nichil relinquant in celo: in terra in mari. omnia resonent laudem conditoris. Insuper considera in orbem credentium in christum a meo quod pro nobis temporaliter deus nascendo et mortem patienter humiliatus est gaudens. **Immolavi in tabernaculo eius.** hoc est in sancta ecclesia hostiam sacrificij. id est in ineffabilis laudis cantu et psalmum dicam domino.

Callio Cantare est sola voce laudescant. Psalmum dicere est gloria; domini bonis operibus predicare. Cantare enim a psalmum dicere est hostia vociferationis vel iubilationis. sicut translatio Romana habet.

Hugo Sequitur oratio iusti viri cum dicitur. **Exaudi domine vocem meam qua clamaui ad te. Deuote orando ut inhabitem in domo tua celesti. Misere mei et exaudi me.**

Calliodo Iterum rogat ut exaudiatur nec desiderio suo adhuc satisfaciatur: nisi hoc frequenti supplicatione rogaerit. scilicet quia diuinarum rerum nulla facietas est. sed quanto plius gustatur dominus: tanto sua uis appetitur. sicut in alio psalmo dicit. **Gustate et videte quoniam suauis est dominus.** **Ubi dixit cor meum.** Cor desiderium tacitum perdit. quod plus audit diuinitas quam populorum tonantissimas voces. sicut moysi dicitur. **Quis clamas ad me. cum locutus aliquis non legat.**

Hugo Exquisiuit te facies mea. Id est extra omnia alia quesitum te mens: seu voluntas mea. **Faciem tuam domine requiram. Id est presentiam tuam.**

August Ut gratis te diligam. quoniam preciosius aliquid non inuenio.

Gregori Quia enim anima ad deum appetendum a habendum facta est: quicquid deo minus est ei non sufficit.

ideo huc illucque agitur: et ab unaquaque re fastidio repleta remouetur. **August** in libro unde **August** confessonum ait. **Inquietum est cor nostrum donec requiescat in te.**

Calliodo Faciem enim domini minime requirit qui se sancta conuersatione tractauerit. quales sunt illi: de quibus dictum est. **Beati mundo corde. quoniam ipsi deum videbunt.**

Hugo Quanto enim desiderat magis aliquis deum videre. tanto magis timet eum amittere. **Ido petit non separari a deo dicens. Ne auertas faciem tuam a me.** michi gratiam tuam in presenti. et presentiam tuam in futuro non denegando. **Ne declines in ira a seruo tuo.**

Calliodorus Illis enim dominus creditur ita scilicet: qui in iudicio suo infelici segregatione damnandi sunt. Rogat ergo ne tunc declinet ab ipso dominus. quando sanctis vultum sue maiestatis indulget.

Homo carnalis deum timet: ne peccatis suis exigentibus aut substantiam perdat: aut filios amittat. aut copia auri et argenti minuatur. **Sandus autem vir hoc tantum metuit. ne a vultu domini reddatur.**

Augustinus

Adiutor meus esto. **Ad consequendam illam vitam quam a te petij: habitare vide licet in domo tua: et faciem tuam contemplari.**

Jeronim Ne dereliquas me neq; hic ne qm futuro. neq; despicias me de us sabita Augusti domi ris meus. ne de? ne contenas q mortalis eternum audet inquirere. Qm pater me?

Nicolaus adam & mater mea leua dereliquerunt me expositum miseri is presentis vite. quia per eorum transgressionem deriuatur ad oēs homines peccatum originale. pro pter quod habent promitatem ad malum & difficultatem ad bonum dominus autem assumpsit me quia recurrentibus ad eum nō de negat suum auxilium contra pro mitatem ad malum & difficultate; ad bonum. Ideo subditur. Lege pone michi domine in via tua.

Lex dicitur a ligando ac si aperte dicat. Ita me liga lege naturali & diuina vt non declinem neq; a de xtris neq; a sinistris a via legis mandatorum tuorum. et dirige me in semita recta. per semitam que artior & rectior est q̄ via intel ligitur via perfectionis & contem plationis: quam vir sanctus desi derat ducē Et addit. pp̄ inimicos meos. id est propter demones & appetitus carnales: qui insidian tur bonis operibus meis. Ne tra sideris me in animas tribulanti um me. id est in voluntatem ma lignorum spirituum michi adu santiu. vt aliquando cōsentia eis Quoniam insurrexerunt in me te stes iniqui. Demones enim de iu

sto cum innocencia requisiti falsuz respondent. & contra eos allegāt Sicut sathan interrogatus de ino centia sc̄i Job falsuz respondit. & cō tra eum falsum allegauit dicens. Nunquid frustra Job timet deuz. & mentita est iniquitas sibi. quia sathan mendax est & pater eius qui est inuentor mendacij vt dicitur Johannis octauo.

collector Et quoniam iust? ex fide viuut vir sã ctus inter huius seculi mala con stitutus orationem suam in fide & spe concludit **Hugo** Redo dicens.

id est me visurum bona domini electis repromissa in terra uiuen cium. id est in vita eterna.

Aug bona domini dulcia in mōtia: incomparabilia sempiterna. & incommutabilia & quando vos videtis Eruet me domi nus a terra morientium: qui pro pter me non indignatus ē suscipe re terram morientium. et mori in ter manus morientium Talia suspirans iste fidelis laborans dix it. periclitans dixit inter magna; turbam temptationum constitu tus. & de misericordia domini con fessus. Audiamus & nos vocem domini desuper exhortantis & con solantis nos Audiuit enim gemi tus nostros. vidit suspiria nostra Intuitus est desiderium nostrum: & vnam petitiōem nostram. per christum aduocatum libenter ac cepit. & donec peragamus istam peregrinationem. quia pilatus

est non ablaturus quos promissit
dixitq; nobis. **Expecta dominum**
qui verax est in promissis

Nico viriliter age. de bono
in melius proficiendo
et confortetur cor tuum.

Cassiodorus Ne quasi lapsus
murmures: et te
dio fatigante desperes. sed confi
denti animo **Nico** sustine do
et securo.

Nico minū. paciē
ter tolerando discipline ipsius fla
gellum. qui a ipse vulnerat a me
detur. percutit a manus eius sana
bunt. **Job** Karissimi

Collector mi iter
multiplices a seuiantes temporal
vite angustias constituti: quid de
siderare delectamus et orare vir san
ctus in prefato psalmo nobis pa
tescit. Nos igitur exemplo istius
sancti viri dominum deum nostrum
in omnibus a super omnia formi
dare delemus. quia ipse inter hu
ius seculi aduersa vnicum nostrum
est refugium: ecclesiam christi oī
cum deuotione frequentare. et in
habitare desideremus a appetam?

Gracias domino deo nostro de omni
bus beneficijs suis frequenter a
gamus. et assidua supplicatione
humiliter deprecemur clemenciam
eius. quatinus ipso nos confortā
te pericula temptationum: et pro
cellas secularium fluctuum virili
ter et secure sustinere a transire va
leamus quoad usq; ad bona domi
ni in terra viventium percipiēda
nos vocare dignabitur ipse domi
nus noster **Iesus Christus**. qui

est benedictus in secula seculorum
Amen

Psalmus xxvii.

Ad te domine
clamabo. Titulus huius
ps: psalmus ipsi dauid.

Cassiodorus Cum autem di
citur ipsi: nullū
alterum intelligi posse de datur.
nisi ipsum mediatorem Christum
dominum qui per hunc totū psal
mum loquitur ad patrem in passi
onis sue conflictu constitutus. di
ximus enim dauid signare manu
fortis. Vnde tale nomen congrue
debut hic pōm vbi passionis do
minice gloriosa certamina referūt

Augustinus Que domi
nus ihesus
videtur in hoc psalmo optare in
micis. non maliuolencie votū est
sed denunciatio pene eorum.

Cassiodorus Notandū
est igitur
hunc psalmum esse tercium horū
qui passionem et resurrectionem
dominicz sub breuitate commemorāt

Glosa. Intentione monee
eos aduersa tole
rare: qui volunt cum christo re
gnare. christus itaq; scdm qd ho
mo preponens se exemplum iu
stis humiliter orando ad patrem
ait.

Ad te domine clamabo de me
us. **Nicolaus** id ē ex ma
gno affectu
i. in.

cordis oratio ne fileas a me.

Jeronimus. Uo ne me
dereliquas
neq; taceas a me repetico est eius
dem sentencie ad maiorem expres
sionem affectus. et assimilabor
descendentibus in lacum. id est in
miseriam huius seculi. que profu
ditati lacus comparatur.

Cassiodoro. Precatur ergo
humanitas cri
stine ne ab ea separet eternitas ubi

Jeronim quia si diuini
tas ab ea recessisset similis nobis in miseria fuisset;

Cassiodorus. Dulce
rima q; verborum est facta diuersitas. Cl
amat homo ne fileat deus. quia no
stro silencio ille tacet et nobis ne
gligentibus in memoria eius no
habetur. Et contra si domino pre
stante respicim; respicit. si clama
mus exaudit. si diligimus et ama
mur. Araudi domine vocem de
precationis mee dum oro ad te. I
in passione mea. relidis em; disci
pulis recessit et orauit dicens. Pa
ter si fieri potest: transeat a me ca
lix iste.

Jeronim orauit
etiam cri
stus in cruce pro toto mundo. pro
iudeis et p; **Hugo**. Unde apo
apostolis. stolus ad
hebreos quinto. In diebus car
nis sue preces supplicationes q;
ad eum qui possit illum saluum
facere a morte cum clamore valido
et lacrimis offerens exauditus e;
pro sua reuerencia. hu exto. lo ma

aus meas extendens eas in cru
ce. ad templum sanctum tuum.

Cassiodor. hoc est ad ce
lu; quod ora
tes homines facere consueuerunt
Nam desiderium postulancuz est.
vt lic; ubiq; deum non ambigat;
de celo sibi auxilium venire consi
dant. Unde et in dominica oratio e;
dicimus. Pater noster qui es in
celis. Ne simul tradas me cum
peccatoribus. quia moriturum
se nouerat merito petebat ne mis
ris tradita eius anima cum pecca
toribus misceretur. Et cum ope
ribus iniquitatem ne perdas me.
sicut aliquam cum ipis habeam
porcionem. De quibus peccatori
bus subdit au; hys. Qui loqu
tur pacem cum proximo suo. I
deos commemorat; quos proxi
mum suum vocat. quia ei carnis
origine iungebantur. In quoru;
labijs erat pax cum dicebant. Ma
gister scimus quia verax es et q
a deo venisti. et viam dei in verita
te doces.

Jeronimus.
Malicia autem in cordibus eor;
cum dicebant interrogantes euz.
Licet nobis tributum dare cesari
an non. Da illis secunduz ope
ra eorum. punendo eos in die iu
dicii scdm merita eorum. vt quia
te non intelligunt per beneficia; in
telligant per cruciatu;. Et scdm
nequiciam adiuuentionuz; ipoz;

Hugo id est scdm nequicia;
ab eis studiose inuen
tam dicentes eu; seductorem demo

macu; et multa alia que ei false im-
posuerit. **Secundum** opera manuum ea-
rum tribue illis. repetitio est eiusdem
ad maiorem expressionem maligni-
tatis eorum. **redde re-
tribucio; eorum ipsis.** **August**

quod per veritatem quam audiebant vo-
luerunt fallaciam retribuere. fallacia
eorum ipsos fallat. **Quoniam** non intellexe-
runt opera **Hugo** multivisa
domini. **Hugo** .s. verbum
caro factum est. **Let** quod maius mi-
rum est. **in opera manuum eius** .s.
visibilia: que faciebat miraculo-
se mortuos suscitando: et sanando
egros ipsum non intellexerunt.

Cassiodoro opera siquidem
domini fuerunt
ut doceret populum viam verita-
tis et archana fidei sancte incarna-
tionis. reconciliaret hominem deo: qui
tinus ubi non poterat viciata na-
tura conscendere dominice visita-
tionis munere perueniret. Et ne filio
dei vera docenti mens obstinata non
crederet. hoc quoque miraculorum
ingentium virtute firmavit ut quod
intelligerent iudei non posse eodem
hominem facere: hoc euidenter a-
gnoscerent potentiam diuinitatis
implere. sed illi dementes dum tan-
tummodo hominem credunt: filium dei
ipsum dici indignissime protulerunt.

Hugo propter quod **destruere**
eos. **per** romanos in pre-
senti vel in futuro eternaliter. **et non**
edificabis eos. **postquam** eos destru-
eris per romanos. id est non ite-
rum reduces eos. sicut reducti fue-
runt de babilonia. **Vnde** de ipsis in

alio psalmo dicitur. **Tanquam** vas
figuli confringes eos. Vas enim
figuli postquam fractum est nunquam
integra **Cassiodorus.**

Sciens christus complenda esse
omnia que petebat gratias agens
patri ait. **Benedictus** dominus
deus pater quoniam exaudisti vo-
cem **deprecationis mee.** **supra** dicitur

Jeronimus **dominus** adiu-
tor meus. **in** passione **et** protector meus. **in**
morte **et** in ipso **sperauit** cor meum.
videlicet humanitas mea in diui-
nitate. **et** adiutus sum. **ut** resurgerem

Hugo **et** effloruit caro mea. **per**
immortalitatis clarita-
tem in resurrectione que prius aru-
erat et defloruerat: viliter detur-
pata in passione. **et** ex voluntate
mea confitebor illi. **liber** est patri

August quia per resurre-
ctionem meam non timor
moris necessitate. sed libera volun-
tate confitebuntur illi qui credunt
in me in quibus. quia ego sum ego
confitebor. **dominus** fortitudo
plebis sue. **liber** est populi christiani
dimicantis cum dyabolo. in huius
vite difficultatibus. **et** protector
saluationum christi sui. **liber** est eorum
qui per christum saluati sunt ut eos
sic saluatos per fortitudinem bellicam
immortalitate pacis ad ultimum pro-
tegat. **Cassio** **deinde** orat hu-

manitas christi pro
populo christiano dicit. **saluum** fac
populum tuum domine. que per mortem
meam redit. **et** benedic. **illa** benedi-

atione qua electi in iudicio benedi-
centur. videlicet. **Venite benedicti**
patris mei hereditati tue

Hugo quā per corporis et
sanguinis mei miste-
rium in ecclesia cōgregauit de qua
dicitur in psalmo secūdo **Dabo**
tibi gentes in hereditatem tuam.

Cassiodoro **Et ut caritatem**
suar quā prece-
pit euidentius approbaret. **Iterum**
petit. **Et rege eos** ne carnalia con-
cupiscant. neq; vias prauas eli-
gant deuiando a via iusticie. **Et ex-**
tolle illos vsq; in eternū vt intel-
lectum scripturaru a in opere san-
cto intentione laudabili proficiat
quatinus a terrenis vitijs purga-
ti ad eterna premia pducant euedi

Nicolaus **Moraliter** iste
ps potest expo-
de quolibet fidei posito in afflictioe
corporali vel mentali: qui deuote
se petit diuinitus liberari a tan-
sentiens se a domino exauditi stu-
det ei deuote gratiarum actōnes re-
ferre.

Cassiodoro **audistis**
qua pietate iste psalmus condu-
sus est. Rogat pro nobis qui ora-
tur ab angelis **Judex** omnium crea-
turarum aduocatus noster est. Et
vt a morte potuissemus eripi ipse
magis elegit occidi. **Orauit** ante
traditionem suam de crucifixioe p-
pria a de resurrectione locutus est
Postremo pro fidelibus exorauit
vt qui ei meruerūt credere: eterna
benedictione delectant gaudere.

Jeronimus **Tu ergo domine**

rege et eleua nos ab huius mundi
miserijs quia populus tuus sumus
quatinus in hac vita que tibi sunt
placita facientes: ab hac mortali-
tate in immortalitatem te comitan-
te extollamur id est in celestibus ele-
uemur regnaturi cum sanctis tuis:
qui es benedictus in secula seculo-
rum. Amen.

Psalmus. xxviii.

Afferre domino
filij dei. **Titulus** huius ps-
talis est. ps dauid in con-

sumatione **Jeronimus**
tabernaculi **Quā** archa domini de captiuitate philis-
tinorum reducta est. pro qua multa
mala habuerunt dimissa est in sy-
lo: a dauid edificauit ei tabernacu-
lum in quo hortatus est populum vt offer-
rent sacrificia deo sicut legitur v. pa-
lip. xvi. deo apertissime figuraz christi
tenet a archa figurā ecclesie. sic deus
reduxit archam de captiuitate sic a cri-
stus reduxit archam hoc est scilicet ec-
clesiam de captiuitate v. de potestate di-
aboli quā mundum per peccatum originale
a diabolo captiuum suo proprio sang-
nere

Cal. **Tabernaculi** ei noie i-
demit **Cal.** hō mundo posita deda-
ratur ecclesia quā contra carnalia vitia
bella gerens merito expeditional-
bitaculi nome accepit. **Consumma-**
tio aut tabernaculi perfectione figit
ecclesia catholice quā iam per totū orbem p-
batur esse constructa. cum igitur deus co-
gnosceret totius mundi terminos

ad fidem catholicam p aplos spūs
sancti munere pducendos alloq̄t
vniuersitatē: vt sacrificia ei deuo
ta mente pfoluant. dicens

Afferre dño | supple vosmeti
p̄s & corda v̄ra sancta pu
ritate lucencia q̄d supra oē sacrifi
ciū pbatur dño accep̄tū filij dei |
qui per regeneracōis grām facti
estis filij eius vt ait Ioh. in euan
gelio. Dedit eis p̄tātē filios dei fi
eri hīs q̄ credunt in noīe eius Se
quitur Afferre dño filios arietum |

Arietes apli accipiendi sūt: q̄ tan
q̄ duces gregū in caulas dñi per
duxerūt populum christianum |
filios arietum | dicit fideles: quos
apostoli recta p̄dicaōe genuerūt.

Iero Apostoli arietes dicun
tur. qz sicut arietes duo
cornua hñt ita apostoli duo testa
menta p̄t̄

HUGO Prelati re
dicauerūt. Afferre dño filios arietum
filij dei qz hereditatē & eccām quaz
suo sanguine adquisiuit possidet.
& vicem dei tenent in terris. Sicut
b̄tus paulus act. xx. dicit. Attēdi
te vobis et vniuerso gregi in quo
vos spūs sanctus posuit ep̄s regere
eccām dei quā adquisiuit sanguine
suo. Etiam dicti sunt arietes p̄pter
duo testamenta que scire debent

August Afferre dño glo
riam a honore | vt
per opera v̄ra dñs glorificet & ho
noretur verbo et exemplo. Affer
te dño gloriā nomini eius |

Iero & gloriose per vos nomē
eius & xp̄s verbū dei pa
tris in cunctis innotescat | adorate

dñm in atrio sc̄o eius | vñ eccā: p̄
in cons̄cia vbi vnusquisq; ip̄m ado
rare

Cal Ipsa em̄ cons̄cia
debz Cal est aula regal et
habitatio spiritus sancti. sicut apo
stolus ait Templū dei estis vos &
spūs sanctus habitabit in vobis.
Deinde p̄pheta de constitucōe eccāe
sub dñt vñdē

HUGO Vox dñi
primo dicit. Vox dñi |
ē p̄dicatio xp̄i sup aq̄s | v̄ sup iu
deos q̄ erant in fluxu v̄ cōp̄ aq̄ em̄
p̄p̄los signat. vt d̄i apoc. xvij. Quō
āt p̄dicacō xp̄i sc̄a sit cōter ostē
dit d. | deus maiestatis intonuit |
& filius dei q̄ est rex gl̄e & nube car
nis terribiliter p̄dicauit.

Cal Quā diē iudicij a gethenne
penas inestimabili terro
re p̄dixit. vt non tam loq̄ q̄ into
nare vi

HUGO Et non solū iu
deretur Vox dñi |
bus p̄dicatio xp̄i timorez inuassit
Vñ addit dñs sup aq̄s mltas |
& sup gentiles q̄ dicitur aq̄ mltē.
tū qz de facili ouersi sunt ad dñm.
sicut aq̄ de facili fluit. tū qz mlti de
ipsis cōuersi sūt resp̄ cū iudeorū cō
uersorū sicut dicit ap̄ls. ad ro. xi.
Cecitas ex p̄te contingit in isrl. do
nec plenitudo gētū intraret. Seq̄t

Iero Vox dñi in virtute | vi
delicet miraculoz: qñ di
xit Lazare.

Cal Merito vox do
Veni foras Cal in virtu
te eē dicitur cui nullis obstaculis
obuiat

Aug Vox dñi in
magnificēcia |

qm̄ magna opatur in sc̄s & p̄ ip̄s
Vox dñi in ofringētis ad vos |

Iero. Cedri dicuntur oēs subli-
mes et excelsi: vel superbi
Confringet illos aut hic per peni-
tenciam. aut in die iudicij in vindi-
cta. Confringentis ergo cedros &
humiliatis superbos cepit q̄. La
confringet dominus cedros libani.]

Cal. In libano autem tales in-
ueniuntur vt oēs altitudi-
nes arborum superare videantur.
ergo mundi isti? nobiles ac reges
qui reliquos homines tanq̄ hu-
milia fructa despiciunt virtus di-
uina confringit: quando paupes
& humiles elegit. Isti enim virtu-
te superantur. Illi in re diuicias su-
as aut cogitacionibus gemunt aut
turpi ambitione soluiuntur. Ponuntur
etiam cedri in bonam partem:
sicut in alio ps̄ dicit. Cedri libani
quas plantauit dominus. Et co-
minuet eos tanq̄ vitulum libani.]
Sicut confringit vitulus de corni-
bus virgulta tenera. Ita christus
contriuit iudeos: qui p̄ suam supbi-
am singularē erigē iusticia; cona-
bantur qui et dilecti?] filius patris
est secundum deitatem et propter in-
carnationē factus est. tanquam fili-
us vnicornium.] iudeorum; qui vni-
cornes appellati sunt p̄ vna lege
quam habuerunt per quam in supbi-
a se ex-
Augusti. Vir domi
tollunt. Augusti. in ierusalem
in diuidentis flammam ignis.]
v iracundiam persecutorū suorum
adeo furentem vt alij dicerent. Nū-
quid forte ipse est christus? Alij q̄
q̄ dicerent non est sed se ducit po-
pulum. christus itaq̄ p̄didit hunc

insanum tumultum eorum vt alios
in caritatem suam traheret. alios i
malicia eorum relinqueret. **Ier.** Je-
ronimus. vel quotidie in vno quo-
q̄ nostro flammam libidinis vel cō-
fessionem & gratiam sancti spūs
intercedit & per oracionem sacerdo-
tis facit. **Hugo.** Vir domi
cessare. Hugo. cunctis deser-
tum.] id est cōmouentis populum
gentilem ad fidei. que erat desertū
tanq̄ sine lege et prophetis ad q̄s
etiam nullus predicator verbi dei
missus fuerat. La cōmouebit dñs
desertum eades.] Cades sanctū le-
gis interpretatur. dixit ergo dñs.
August. Celebrari faciat i-
gentibus conuersis
sanctū verbum scripturarum sua-
rum quod a iudeis non intelligenti-
bus dese-
Jeronim. Vir domi
rebat. Jeronim. Vir domi
preparatis ceruos.] v predicatorēs
& scōs viros q̄ venena dyaboli et
spinas p̄dōrum transeūt: & ad al-
tiora fugiūt & ad theoreticam vitam
Collector. Vir ter n̄. ait in li-
bro de cōtemptu
mundi anfructuosa via mundi:
& inambulabilis & facilius est p̄-
uenire ad portū celestē sp̄retis oīb̄
q̄ ad-
ptis. Jeronimus. La re-
bit condensa.] quia obscura diu-
inarum scripturarum siue misteri-
orum celestium per spiritum san-
ctum patefecit eis. La in t̄plo ei.]
hoc est in sancta ecclesia. omnes
dicent glo-
riam.] **Augustinus**

hæc est in ecclesia eius vnusquisq; in spem eternam regeneratus laudat deum pro suo quisq; dono qd a spiritu sancto accepit. **O**mnis diluuium inhabitare facit.

Cas. id est aquas baptismi si gnatas per diluuiū quia purgant animas a sordibus peccatorum sicut per diluuiū purgatus est. **Hugo** Vel dominus mundus. **Hugo** sanctos suos in ecclesia quasi in archa noe constitutos inhabitare faciet per diluuium huius seculi illesos extra quoniam nemo saluatur. **et** deinde **sedebit dominus rex** in ecclesijs. **vel** in sanctis suis **in eternum**. **O**mnis virtutem dimicandi contra huius mundi turbines et peccatas **habitat populo suo** **sepiano** **dominus benedict** **populo suo in pace** **et** in seipso hic a in futuro. quando dicitur erit. **Venite benedicti patris mei**.

Collector Ipse quoque dominus noster qui dixit pacem meam dabo vobis suppliciter deprecemur ut nos qui sumus populus eius benedicere et adiuuare dignetur. **et** dnetq; nobis huius seculi diluuiū fide recta: ac conuersatione sancta sic pertransire illesos quatinus ad terram celestis patrie peruenire valeamus securi: eius gracia qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

Psalmus xxix.

Exaltabo te do

mine **Titulus** talis est. psalmus cantici in dedicatione domus dauid **Iero** Psalmus cantici laus est cum opere. dedicatio domus dauid est resurrectio corporis saluatoris qui de progeme dauid traxit originem. verbum patris edificauit sibi domum: quando assumpsit humanitatem carnis. a eam tunc dedicauit quando ipsa a mortuis resurgere fecit. a modo vsq; in finem seculi edificatur domus dauid. id est christi. hoc est ecclesia. sed in resurrectione dedicabitur id est in nouabitur quando immortalitatem acceptura est.

Hugo Vnde sensus dicti tituli talis est. psalmus iste est canticum id est leticie in dedicatione et pro dedicatione domus dauid et christi vel ecclesie que iam precessit in capite in resurrectione sua. a in futuro in membris. quia necesse est quo precessit humilitas capitis et christi. sequatur humilitas membrorum id est fidelium. **De** vtraque enim dedicatione hic agitur a loquitur totus christus. **Que** dam tamen verba huius psalmi conueniunt pro capite et quedam membrum. quedam vero vtriusque. **Christus** ergo pro sua resurrectione gratias agens patri dixit. **L**

Exaltabo te domine **Ipse** multos ad te tractando a alijs te manifestando. **Vnde** in alio psalmo dicitur. **Narrabo** nomen tuum fratribus meis. **Diuis** causam subiungit.

Iero **Quoniam** suscepisti me **ad** **propterea** tua. **Nec** delcasti in

micos meos super me . sicut meo iocundarentur interitu . Quomodo dicit . nec delectasti inimicos meos super me . dñi iudei xp̄i . ospuerūt flagellauerunt & crucifixerunt . Nō sūt delectati quia non potuerunt christum extinguere sicut voluerunt . sed hoc de demonibus est intelligendum . quia delectari ceperunt quando est imauerūt eum cum latronibus ad infernum deducendū sicut in montem permisit se ab eodem duci . sed non fuerunt delectati demones quia tunc & principes et subiectos suos ligauit .

HUGO de inde subdit de sua resurrectione dicens . Domine deus meus clamauit ad te in passione cum clamore valido & lacrimis offerens exauditus est pro sua reuerencia . sicut dicit Apostolus ad Hebreos quinto . Unde subditur La sanasti me ab omni corruptione & infirmitate carnis . dādo michi corpus immortale . Domine deduxisti ab inferno animam meam .

Jeronimus cum alijs animabus sanctorum saluasti me a descendentibus in lacum . infirmitati anime peccatorum sunt . ne sicut illi precepit . eadem in mortem . hoc tam immense miraculum propheta cernens exultat . & alios hortatur ad laudem dei dicens . Psallite domino sancti eius . et confitemini memorie sanctitatis eius . videlicet quod dominus memoratus nostri sanctificauit nos vocando ad agnitionē no-

minis sui et ideo memores sitis beneficij eius qualiter nos de peccato redimere venit . Quoniam ira in indignatione eius . quasi dicit .

HUGO Ite psallite & confitemini deo patri . Quia ira . id est insidius pene quaz ego sustinui in passione fuit . in indignatione eius . qua indignabatur peccatum primorum parentum . Vnde Isaię . liij . ait . propter scelus populi mei percussi eum . et vita glorie quam dedisti michi resuscitans me a mortuis est . in voluntate eius . id est in beneplacito eius . Est ergo sensus . Ite confitemini illi . quia & si me passioni exposuit tamē postea glorie me resuscitauit . Unde duo subiungit : que istis duobus respondent dicens . Ad vespere . in passione mee . demorabitur fletus . in apostolis . vnde in ymno cantat Tristes erant apostoli de nece sui domini . La ad matutinū leticia . quod dñs resurrexit mane . Vñ Job . xx . Gaudii sūt discipuli viso domino . Deinde ostendit quomodo sue resurrectionis debitor meruit d . Agō aut dixi in abundantia mea . supple ego existens in abundantia virtutum

Cassiodorus Vel abundantia criti hominis fuit . quod verbum caro factum est : et habitabit in nobis . Quid enim illa gratia copiosius que habere meruit plenitudinē diuinitatis . sicut dicit apostolus In quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter & verissime . habiter atque perfecte . In illa abun-

Sancia mee dixi. Non mouebo |
a deo. In eternū. iure dicebat in ef-
num se moueri non posse. cui sua
maiestas officie dona p̄stabat

Hu Domine in uoluntate tua |
s. s. m. beneplacitū tuū | p̄
ritiū decori meo. | u. humanitati
mee. virtutē. | s. miracula faciēdi.

Cassi Ista immaculata a sole
clarioz hūanitatē pul-
critudo copulata uerbo uirtutem
accepit. qua miracula magna fa-
ciebat sicut in euāgelio ip̄ testa-
tur dicens. Sicut pater habet uitā
in semetipso. sic dedit filio habere
uitam in se.

Hugo Deinde oī
metipso diuit meritiū
sue paciē. s. Quertisti faciē tuaz
a me. | u. uisus es auertere p̄ntiam
deitatis tue. | a me. | quōdo me passi-
onē expo sūisti. | a fciū sū p̄bat?

Cal. Nā cū auerterat faciē suaz
diuinitas. conseq̄ns erat
ut carnis turbare ē infirmitas. Vñ
ip̄ dixit in cruce. Deus meus qua-
re dereliquisti me. Ab te domine
clamabo a ad deū meum depreca-
bor. | Q. modo dicit domine. modo
deum vna sententia est. Nam hoc
est ad dominū clamare qd̄ deus fu-
isse depre-

Hu Que utilitas i
catum. sanguine meo. |
id est in effusione sanguinis mei
| dum descendo. | u. si descendere in
corruptione. | u. si corpus meū i-
tineraretur a corrumperetur qua-
si dicat nulla esset utilitas

Augusti. Et si non statim
resurrexero a cor-
ruptum fuerit corp⁹ meū? Nun-

quid confitebitur tibi | confessioē
laudis | puluis | u. turba impioꝝ.
Theronim⁹ Que adhuc
oī rēto doct-
ne uelut puluis mouetur

Augusti Quam mea resur-
rectione iustifica-
bo. | aut annūciabit | ad ceteroꝝ sa-
lutem. u. uita **Cal.** Illam uide-
tem tuam. | **Cal.** et quā p̄?
resurrectionem discipulis dixit. Ite
predicate euāgelium omni creatu-
re. Qui crediderit a baptisatus fu-
erit saluus erit. Qui autē n̄ crediderit
condēnabitur.

Hugo Deinde oī dicit
rps quō dedit
eandē dōm⁹ u. corpis sui accepit
d. | Adiuit dūs. | orōem meam
exaudiendo. | a miseris est mei |
oēs miserias a me remouedo. | a fa-
ctus est adiutor meus. | me a mor-
tuis resuscitando. Quod manifesti-
us exponit cum subiungit dicens

Jero Quertisti plandū me
uim. | quo dixi. Tristis est
anima mea usq̄ ad mortē. | in gau-
diū michi. | cū resurgens dico. Ite
nūciate fratribus meis ut eant in
galileam. ibi me uidebunt.

Cassiodo Conscidisti fac-
cum meum. | id ē
corpus meum in passione atq̄ in
cruce mo-

Augusti circūde-
riendo. disti me le-
ticia. | immortalitatis glorie. Et
cantet tibi

Hu u. ut gloria re-
gloia mea. | **Hu** surrectōis mee
sit causa quāē tibi cantetur ab ec-
clesia te super hoc laudante. | a non
compūgar. | u. ut ultra nō sentiat;

dolorem alicuius passionis.

Cal. quia semel pro mundi salute compunctus id est crucifixus est nulli se ulterius subiacere memorat passioni. sicut dicit apostolus. Christus resurgens ex mortuis iam non moritur. mors illi ultra non dominabitur. **Domine deus meus confitebor tibi in eternum.**

Aug. quia nichil est michi ex me sed omnia ex te qui es deus omnia in omnibus.

Iero. Omnia enim quae in hoc psalmo humiliter de christo dicuntur; ad assumptionem corporis magis referenda sunt quam ad potentiam diuinam.

Nicola. Moraliter nitatis potest exponi psalmus iste de quo cumque fidelis qui ex reuelatione diuina siue probabili coniectura; cognoscat se a peccatis suis sanatum propter quod gratias agit collaudando dei bonitatem et recognoscendo fragilitatem suam.

Collector. Coniecturam huiusmodi beatus bernardus in sermone de verbis apostoli. Obsecro vos primo omnium docet nos ita dicens. Si iam surgis desiderio supernorum si grabatum et corpus tuum a terrenis eleuas voluptatibus ut non feratur anima tua concupiscentiis eius sed magis ipsa; ut dignum est regat corpus suum; et ferat quo non vult. si deinde ambulat quae retro sunt obliuiscens. et ad ea quae ante sunt te extenderis desiderio et proposito perficendi; curatum te esse non dubi.

Cal. Paruus quidem psalmus sed celestis doctrine vber

tate repletus est habens in verbis gratiam breuitatis et in sensibus extensas omnino latitudines. hic enim sanctae resurrectionis gratia dicitur. hic passio domini gloriosa memoratur ut nulla tribulatio passionis terreat; quos resurrectionis spes magna letificat.

Iero. Et nos quoque supplices deprecemur: ut conuertat dominus in gaudium planctum nostrum. remissa mole facinorum; atque nos misterio resurrectionis suae letificatos atollere dignetur in celum. pro quibus dignatus est descendere ad infernum cum patre et spiritu sancto est honor et gloria in secula seculorum. Amen

Psalmus xxx.

In te domine spe

raui. Titulus huius psalmi talis est. In finem psalmus ipsi dauid extasis.

Augustinus. Duobus modis dicimus finem vel quod fit ut non quod erat. et quod fit ut perfectum sit quod imperfectum est. Ergo in finem. id est in christum in quo est perfectio mea dirigitur iste psalmus. Extasis quae addita est titulo est excessus non ille qui fit ex reuelatione in quo fuerunt omnes sancti quibus archana dei mundum istum excellentia reuelata sunt. Sed ista extasis de qua in titulo fit mentio est pauca populi

si dei de persecutione omnium gentium. et de sedu per ortem fidei. Sed prior loquitur christus. Deinde redemptus ipsius sanguine populus gratias agens. ad extremum populus domini perturbatus loquitur quod ad extasim pertinet. prophete etiam persona bis interponitur. Loquitur ergo xps ad patrem in persona assumpti hominis. di-

Rte domine speravi non confundar in eternum.

Cal. Orat christus patrem ex natura humanitatis assumpsi. et nec de sua spe deiecit humane insultationis opprobria inde oppaciatur. et addit. In eternum. ubi eius contemplatio fixa et incommutabilis permanebit.

Jero. In iusticia tua sicut promissisti. Dicit enim. aug⁹. qd hęc iusticia est solutio promissionis huius. Non dabis sanctum tuum videre corruptionem. Vn subdit. Libera me de fouea mortis.

Cassi. Merito implorauit iusticiam domini. qui se nouerat per iniquitatem passurum. **O** vere miranda et diuina commutatio. accepit necem. reddidit salutem. pertulit iniurias. tribuit honores. dolorem sumpsit. contulit sospitatem. et solus: a summe pius qui dulcia prestitit: auz amara suscipit. **Hu.** Inclina ad me humilem: et infirmum. aurem tuam: me exaudiendo. accelera vt eruas me. a morte cito resuscitando post tres dies.

Cassiodorus. Et esto michi

in deum protectorem. id est protege me ab huius seculi importunis insidijs: virtute diuina.

Hu. dando michi scutum pacis. entis. et esto etiam michi in domum fugij. id est tanquam domus refugij. ad quam vulneratus et lapsus.

Cass. Domus refugij fugiam. **Cal.** e gloriosa resurrectione postquam incorruptibili maiestate perfruitur. vt saluum me facias a peccatoribus. **aug⁹.** Quomodo firmamentum meum. id est fortitudo mea ad tolerandos peccatores. et refugium meum. ad euadendum eos. tu es. in

Hu. Et propter nomen tuum manifestandum et clarificandum per meam predicationem. duces me id est dux eris michi. et enutries me. paulatim augeto corpus meum. quod est ecclesia. sicut dicitur. Act. secundo. Dominus augebat qui salui fieret quotidie in ipsum. duces me. per resurrectionem. de laqueo quem ipsi iudei absconderunt michi. in passione et in morte. in qua volebat me illaqueare et detinere. Quomodo tu es protector meus. a ideo nulla potest michi malicia et aduersitas prevalere. Et quia tu es protector meus.

Jhero. In manus tuas commendo spiritum meum. **Hu.** Hoc est in partem tuam commendationem. **Cassio.** Commendat patri meam thesaurum. animam videlicet illam que voluntates ipsius pura intentione faciebat. **Jeromimus.** Hoc

exemplum accepit ecclesia a christo. hoc et sanctus stephanus fecit. hoc et sancti orant quando exeunt a corpore: ut fidei creatori commendant animas suas in benefactis hoc in cruce positus dominus dixit: cum in patris manibus spiritum commendauerat. cito ipsum cum ipso resuscitante sumpturus. Dicat nunc populus redemptus in sanguine agni redempti me domine deus veritatis. et bene dicit deus veritatis quod non mentitur. Nam sicut promisit per seruos suos prophetas redimere ita venit et redemit nos sanguine suo. Unde et paulus dicit Empti estis pretio magno. et tamen cum sitis deus veritatis

Cassiodorus distiones observantes vanitatem. In istius seculi desideria transitoria amantes. Superuacue huius est inutiliter.

Ieronymus Nunquid deus odiat quem? Absit hoc sentire. Sed qui istam vitam presentem amant tantum modo. et celestia contemunt: sperantes inaniter in beatitudine seculi seducente. odit illos deus. Non quod odium in deum cadat. sed odire deus dicitur qui sic faciunt. id est repudiare quia repudiat et reprobat illos qui observant vanitates.

Augustinus Speras in pecunia obsequas vanitatem. speras in honore. et sublimitate aliqua potestatis humane aut in aliqua potente amico: observas vanitatem quia aut moriens hic ea dimittis aut cum adhuc vivis omnia pereunt. et in spe tua deficiis. unde ecclesia hoc considerans ait.

Cassiodorus Ego autem in domino speravi. mihi nichil vanum mihi nichil superuacuum est sed totum firmum atque integre perseverat.

Hugo Exultabo corpore et letabor spiritu in misericordia tua. per quam tua morte salvasti me. **Cassiodorus** vero huius leticie contra subiungit dicens.

Ieronymus Quoniam respexisti humilitatem meam. et me propter humilitatem meam. salvasti de necessitatibus animam meam.

Ieronymus necessitates corporis meae sunt. videlicet manducare bibere dormire vel aliud quod necessarium est faciendum. sed anime necessarium omnino unum est videlicet vita eterna. Salvasti ergo de necessitatibus perpetue mortis animam meam quia debisti ei vitam eternam quod est sua necessitas.

Cassiodorus Vel de necessitatibus hoc est de peccatorum laqueis et perplexitatibus quas diabolus ingerit cogitationibus nostris. **Hec** conclusisti me in manibus inimicorum. **Ieronymus** Illi concluduntur inimici qui perseverant in peccatis suis. sed ego dicit ecclesia non concludar. quod non volo perseverare in malis.

Hugo Statuisti. id est firmasti. loco spacio. et in latitudine caritatis. quod consistit in dilectione dei et proximi. **pedes meos**. et affectiones meas: ut currerem faciliter. et sine offendiulo in via mandatorum tuorum dirigam. **Miserere mei domine quoniam tribulor.**

Jeronymus Illoꝝ vox hec
est q̄ tribulā
tur a qualitet . tribulacōe tribuloꝝ
dicit non iā mortem metuens sed
infectacōnem timens viciōrum.

Castiodo Conturbatus
meus . i . intellectus qui per oculū
designa . **Jeronymus** Laia mea
tur . i . q̄ te dili
gebam . et venter meus . i . meo
ria mea qua tui recordabor . Ecce
sua conturbatur de vitis a pecca
tis tam de suis q̄ de alienis .

Augustinus Quis est qui nō ira
scitur vidēs fratres
insidiantes fratribus fidē non ser
uantes : homines seculo verbis a
non factis renunciantes . sed ora
dum est vt ira non reuertatur in
odium ne de festuca trates fiat . ne
oculus turbatus per iram extin
guatur per odiū . qm̄ qui odit fra
trem suū sicut dicit Johānes in te
nebris est . Etā dñe miserere mei .
Quā defecit in dolore vita mea .

Iero Ideo in dolore quia ecclā
non potest emendare ma
los nec eos segregare a sanctis vs
q̄ in finem . La animi mei . i . vte mpo
ra vite mee . i . in gemitu . i . q̄ diu ē
hic in presenti vita habet gemitū
a fletu vnus quisq̄ homo . i . i . i .
infirmata est in paupertate vite mea .
i . infirmata est ecclā inter homines
malos inter quos habitat hic in
pñti vita quia plures sunt peccato
res a pauci sādī sunt . La ossa mea
i . virtutes mee . i . conturbata sūt .
vt ait paulus . Scimus quia omīs

creatura ingemiscit non solū illa
sed et nos gemimus intra nos

Augustinus Vel off a intelligū
tur fortes ecclē a p
lati qui etiam si non conturbant p
secucōnib⁹ alioꝝ . suoꝝ conturbant
tamen iniquitatibus fratū . i .
per oēs inimicos meos fact⁹ sum
opprobriū victimis meis valde .

Hugo Ac si dicat ecce Maio
ra opprobria faciunt
michi amici mei . i . mali xpiani : p
uerse viuendo . q̄ inimici mei taz ge
tiles q̄ in dei . i . ppter hoc fact⁹
sum . i . timor notis meis . i . q̄ p malū
exemplū domesticōꝝ meoꝝ timēt
illi venire ad fidem : qui aliquā no
ticiā p famam hūerunt de me . Vñ
apost . ad ro . ii . ait . Qui in lege glo
riaris p puaricationē legis deum
honoras . nomē ei dei p vos bla
spematur .

Augustinus Peius
inter gentes . i . inqt vi
uūt i sacris meis mali q̄ illi q̄ nūq̄
accesse .

Hugo Qui videbant
me . i . foras . i . fu
gerūt a me . i . q̄ iā credere incipie
bant recesserūt a fide ppter malum
exemplū domesticōꝝ meoꝝ . Et ideo
obliuioi datus sū tanq̄ mortuus
a corde . i . q̄ iā de me n̄ curat neq̄ de
fide mea . Aut magis pprie dicit dñs
de clericis . qui videbant me in sa
era scriptura foras fu gerūt a me
ad desideria tēporaliū rerū . obliu
ioi datus sū a corde eoz tanq̄ mor
tuus q̄ licet verbis me laudēt n̄ tñ
me diligūt . cor .

Iero Vel ē vox
de a opere . i . xpīi passi
one dicētis ap̄lis q̄ me relicto oēs

fugerunt a me et oblitum sunt me et
de tanquam si fuerim iam defunctus
Et factus sum tanquam vas perditum
habuerunt iudei christum quasi vas per
ditum et homines mortuum in suo patio. Quomiam
audiuimus vituperationem multorum
comorantium in circuitu.

Cassiodorus signat perfidos iudeos
qui legem dei circumhabitantes per carnalem intel
ligentiam et non inhabitant per spiri
ritualem. Sic per hanc licentia ver
ba iudaici populi tenebrosa faci
nora subtiliter indicant. **In eo**

Hugo vide licet consilio dum
venirent simul in vna
na prava voluntate aduersum me.
Et quid fecerunt in hoc consilio
accipere animam meam consiliati
sunt. ut me morti traderent. sicut
dicitur matth. xxvi. Congregati sunt
principes sacerdotum et seniores populi
in atrium principis sacerdotum et consilium
fecerunt ut iherosolymam dolo tenerent et occi
derent. Sequitur vox christi a parte
humanitatis assumpte ad patrem

Iero Ego autem in te speravi de
us meus. quia
solus fortis es ad liberandum me
in manibus tuis. **h**oc est in potestate tua

Nicolaus **L**sortes mee
ta vite quam mor
tis mee sunt in tua dispo
ne. **T**ranslatio hebrayca habet in manibus
tuis rem. **Cal.** Non enim quoad
peccata mea. **Cal.** motum inimici sui
putabant eorum persecutio vitam
suam sumentem esse commemorat.
si potestate domini ponit tempora vite sue
ipso ei creature existimans. ipso dispo

te vegetam. eodem est iubete tuisim

Gregorius **xij** mox. Nulla ei
que in hoc mundo
hominibus sunt absque omnipo
tentis dei iudicio vel occulto confi
lio sunt. Nam cuncta deus secuti
ra prospiciens: decrevit ante secu
la qualiter disponentur per secula.
Statutum quidem homini est quan
ta hunc sequatur prosperitas vel
quanta fuerit aduersitas

Hugo **C**ripe me de mani
bus inimicorum meorum
hoc est iudeorum. **L**ea persequen
tibus me in membris meis: tam
a iudeis hereticis quam a falsis fratribus.

Iero **I**llustra faciem tuam
sup seruum tuum saluum me
fac domine in misericordia tua domine ut non confun
dar. **I**lluminatio respectus tui
gracie misericordie tue super me re
fulgeat ut non confundar. **H** saluum
ab his parte

Cal. **q**uod audis a domino
dicit seruum tuum. **O**ia siquidem talia
verba humanitati sunt specialiter ap
plicanda. sicut et in alio loco dicit
Ego seruus tuus et filius ancille
tue **R**ogat ergo ne pretermittis confun
datur si quomodo se credit audiri addit
ergo. **Q**uomiam inuocaui te. **D**ominum vel
deum siquidem fideliter inuocando
mereri

Augustinus **I**nuocas deum
est. **Q**uomiam inuocare. **I**llum in te
vocare quodammodo eum in domum
cordis tui inuolare. **N**on audeas au
tem tantum patrem familias inuola
re nisi nosset ei habitaculum prepa
rare. si ei tibi dicat deus. **E**cce inuocasti

me venio ad te. quomodo irabo. & tantas sores conscientie tue sustinebo. si seruum meum in domum tuam inuitares nonne prius eam mundare curares. Si inuocas deum ut det tibi lucrum certe lucrum inuocas. non deum. gratis ergo deum inuoca deinde predicat damnationem inimicorum non libidine vincte sed reditudine iusticie. Unde dicit. **Exultesant ipsi a deducantur in infernum.**

Jeronimus? Qui non credunt resurrectionem erutescant tunc quando illos sanctos quos in despectionem habuerunt videbunt coronatos: a se condemnatos. **Muta fiant labia dolosa. Que loquuntur aduersus iustum.** v. cri sum. **In superbia. Cordis. A i abusione. Ioris quo abutebantur crucifixum.** **Hugo.** Sed quomodo erit muta cum dominus dicit. **psal. lxx.** Ecce seruum meum laudabunt pre exultatione cordis: a vos clamabitis pre dolore cordis. a pre contritioe spiritus ululantis. ergo non erunt muti. **Solutio labia ipsorum impiorum erunt muta a verbo exultationis sed non a verbo blasphemie a indignationis contra ipsos.**

Cassiodorus. Deinde enuerat diuersis modis quanta beneficia dominus timentibus se largiatur commonens ut omnes sancti diligant dominum. quoniam ipsum esse constat a nemine iudicem. a in futuro beneficentem omnium largitorem. Unde primo dicit. **Quam magna multitu**

do dulcedinis tue domine. Multitudo dulcedinis est quia multis promissis domini suauitas indicat. Dulcis quippe est: cum sustinet inimicos. dulcis est cum corrigat. dulcis est cum parcat. dulcis est cum credentibus eterna premia promittit sed intellige quod eis tantum dulcis est: qui de ipsius sapore gustauerunt. Ceterum ad eos dulcedo non potest peruenire qui gustum eius minime contingere meruerunt. Sequitur. **Quam dulcedinem abscondisti timentibus te.** Non quia sanctis ideo abscondita est ut eam minime consequerentur. sed quia in futuro iudicio promittitur manifesta que hic sentitur abscondita.

Augustinus. Etiam domine eos quos emendas flagellis melcum amas. sed ne dissoluta securitate negligentius agant abscondis ab eis dulcedinem amoris tui. quibus vtile est te timere. **Perfecisti eis qui sperant in te.** Ac sibi cat. perfecturus es hanc dulcedinem sperantibus in te. **In conspectu filiorum hominum.** Non illo rum qui viuunt secundum adam sicut in filium hominis christum dominum.

Cassiodorus. Erat in illa resurrectione generalis quam suis sanctis premia promissa restituit et a facit agnoscere vniuersas gentes suos certissime fuisse sermo est. Postea venit ad enuerationes beneficiorum que sanctis suis copiosa misericordie largit. Unde dicit. **Abscondes eos in abscondito faciei tue.** **Nicolaus.** v. coram facie tua que habet. k. ij.

huius mundi est abscondita.

Cassiodoro. Hoc erit quantum ad iam in eterna beatitudine collocabuntur. et quod pulchre regalem conspectum esse dicitur in abscondito. Reuera quia contemplationem eius qua sic iusti profuerunt impij non videbunt. et addit La conturbatione hominum. id est a persecutione peccatorum. Nam cum illic peruentum fuerit supra dei famulos sceleratorum conturbationes locum ulterius non habebunt. quoniam illi mittuntur in eternam penam. iusti vero vocantur ad requiem sempiternam. Sed ne tantum futuri premij promissio fragilia corda conturbaret consequenter subiungit. **Proteges eos in tabernaculo tuo.** Hoc est in ecclesia catholica militate. que in isto mundo certamina sustinet: quando ille se anime iustorum sub qualitate corporis afflictione seruantur. La contradictione. linguarum dicentium quis nouit hec. aut quis rebit ex inferis.

Hugo. Detrahentes ergo a contradicentes patienter seramuse exemplo christi. qui ut dicit beatus Bernardus in factis habuit observatores et in verbis contradictores. **Benedictus dominus.**

Jeronimus. Nunquid illi ista benedictio. non. sed ut nos benedictione ab ipso mereamur accipere benedicimus ei. Quoniam mirificauit misericordiam suam michi in ciuitate munita. id est in ciuitate

litate iherusalem. sita in medio mundi quia ibi est natus: ibi passus: ibi resurrexit et inde ascendit ad celos ut ait propheta. Operatus est salutem in medio terre. **Ergo** autem dixi in excessu mentis mee. Populus fidelis quando recordatur de paradiso quomodo immortalis poterat esse. et cogitat qualiter ibidem esse poterat et meminuit qualiter est. et qualiter deus per angelum ad adam loquebatur. et quomodo oculis interioribus deum videbat. Quoniam in ista cogitat tunc in excessu mentis est et proiectus suus a facie oculorum tuorum. **Adam** quoniam transgressus fuit mandatum dei tunc proiectus est a facie dei et nos. et omnis posteritas post eum. **Deo.** Quia humiliter cognoui ubi poteram esse et cognosco ubi modo sum. **Lex** audisti uocem orationis mee dum clamarem ad te.

Augustinus. Multi silentes labijs clamauerunt corde. Multi ore strepentes: corde auerso nichil intrare potuerunt. **Si** ergo clamas: clama intus ubi audit deus. **Collatis** beneficijs hortatur sanctos ad dei dilectionem dicens. **Diligite** dominum omnes sancti eius. **Quoniam** non diligitis mundum. **Hugo.** Quis autem sit deus. **vera** dilectio dei docet apostolus ad eph. v. dicens. **Estote** imitatores dei sicut filij carissimi et ambulare in dilectione: sicut et christus dilexit nos. et tradidit semetipsum pro nobis. **Quoniam** ueritatem requirit dominus.

et uita et doctrine et iusticie vestre

nec relinquet malū ipunitū. vnde
abbat. **Let ret. abuet abundanter.** J
penas infligendo pro quolibet pec
cato mortali. **facientibus supbia.** J
quia in quolibet peccato mortali ē
superbia a contemptus dei.

Cassio. Vnde h supbiam nō
accipe sed potius p cūctis vicis.
qm̄ ex supbia nascitur quicq̄ mo
tum prauitate peccatur. Deinde se
quitur exhortatio bonoz ne se a re
cto pposito carnis imbecillitate s̄
ducant. vnde dicit. **Viriliter agi**
te. J in bonis operibus cōstātissimē
perdurate ne feminea mollicie defi
ciatis qui corda vestra dño cōstan
ter offertis. Vnde dicit. **La confortetur**
cor vruū. hoc at̄ pceptū viris
feminisq̄ concessū cōe est. viriliter
enī oīs sexus agit: qui nescit mol
lissimis facilitatibus immutari.

Nicolaus. Et in fine vclū
dit oēs dīcēs
Loēs qui speratis in dño. **Spe debi**
ta que est certa expectatio future
beatitudinis ex gratia a meritis p
ueniens.

Cassio. pacta est iaz
magni p̄s sa
lubris a decora contexio. vbi a in
firmitas humanitatis exprimit̄.
a beneficia diuina monstrantur.
vt vnusquisq̄ considerans fragili
tatem suam non superbiat a respici
ens miam diuinā n̄ expauescat.

Collect. Verba igit̄ fratres
kmi que in hoc psal
mo audistis: in corde vestro descri
bite in vobis transformate in his
deū laudate. a si psalmus orat: o

rate. si gemit gemitē. a si timz tinte
te. **speculū enī peregrinantū est in**
hac vita in quo ppha hortat oēs
diligere deū. p̄seuerare cōstanter i
bono pposito a sperare in dño quē
supplices dep̄cemur vt nostris ifū
det mentibus curam se diligendi.
detq̄ nobis fortitudinem contra
hostiū insidias a tēptationes viri
liter decertandi. quatinus calcatis
contēptisq̄ secularibus spem nr̄az
in ip̄o figentes valeamus ad istā
dulcedinē peruenire quā in celesti
patria suis electis preparauit: a ab
scondit dñs n̄ ihs xps cui est ho
nor a gl̄a in secula seculoz. Amen.

Psalmus xxxi.

B **Eati quorum**
Titulus talis est. **Intelle**
ctus dauid. **Cassio.**

Cum generaliter omēs psal. dicti
sunt ad intellectuz: vt eos sensus
noster agnosceret: ne viuendi re
gulas ignoraret. Merito querēdū
videatur cur in hoc titulo posuerit
intellectus dauid. **Primo** memit
dauid ppter dñm xpm̄ qm̄ ad ip̄z
respicit quicq̄ penitens iste dictu
tus est. **deinde** intellectus i deo sequi
tur. quia nisi misericordia dñi suf
fragante peccata nostra intellexe
rimus ad penitentie studium per
uenire non possumus. **¶ In** alio
quippe psalmo dictum est. **Delit**
ata quis intelligit. **¶ Hoc** enim
quod dicit intellectus. vt cur nos
intelligere diuinitas prestiterit.